

Ігор Павлюк

УКРАЇНА В ДИМУ

Послання з резервації

Україна в диму. Послання з резервації: Соціальна лірика / Передмова Бориса Олійника, післямова Миколи Малахути. – Луганськ: Книжковий світ, 2009. – 168 с.

ДАЛЬ НАДПОЧАТА

* * *

Це золото сріблить моє волосся,
Мов ласка дурно куплених жінок.
І гнеться скло.
І знову довелося
Покластися на вірші і вино.

Все як в Парижі.
Але не в Парижі.
Все – як раніше.
Але друзі де?
Під запорожців дешево підстрижені,
Шукають степ.

А я бреду колгоспними дорогами.
Вони найбільш у світі нічийі.
І кожна доля під хрестами строгими
Ще сорок доль в журбі своїй таїть.

Нові вкраїнці і нові колгоспниці...
Хтось наверху зове електорат.
Московка юна: “Госпадзі і Госпадзі!” –
На тиху й сильну течію Дніпра.

Щоби умерти, батьківщини досить вже...
Але не досить, щоб перемогти.
Коли вже завтра наїмося досита,
Тоді і будем ворога трясти!

Але наразі...
Молохом і мотлохом
Рослинний біль біліє навесні.
І – гнеться скло.
І – непотрібно подвигу.

Пташки летять –
Щасливі...
Та сумні.

* * *

Сніг чадить.
Ліпитиму коня.
Бо дешева воля без повстання.
І давно не голена стерня
Коле, як приборкане кохання.

А життя йде швидше, аніж час,
Важко прикладаючись до щастя
В тих світах, де вже немає нас,
І у тих, де всім побути вдасться.

Протопчу стежину у снігах.
Так цілують мертвих і крилатих.
Впізнаю себе у ворогах,
Наче вина в ріках непочатих.

Що смішне, те трохи і страшне.
Те, що ламається, не гнеться.
Може, час життя наздожене,
Гляне в очі – і назад вернеться.

Світ простий-простий такий, мов сніг,
І складний, ну як сніжинка кожна...
Тож лицем в замерзлому вікні
Стане, може, квітка придорожня.

Гнотик свічки веною стає
І при тім прозоріє, прозоріє...

Сніг чадить.
І чується мені
Наперед написана історія.

ОДКРОВЕННЯ

Т.Г.ШЕВЧЕНКОВІ

Спить зима на зеленім житі.
А Тебе забрав поїзд скорий...
Ми не вмієм інакше жити!
Ми не хочем співати в хорі.

Наче мрія колись, так совість
В чорні ночі мені співає...

Як знімають вінок терновий —
Це болючіше, ніж вдягають.

ІЗ ЦИКЛУ “ПРОВІНЦІЯ”

1.

Українська провінція...
 Одвічний сум за минулим –
 Сивий, мов самогонка.
 Серце, мов яблуко, падає
 Від стогонів і зітхань.
 Рветься там, де загрубо,
 Рветься не там, де тонко...

Провінція – то не села,
 То там, де нема повстань.

Хоча у клубах є танці,
 Шевченка портрет різьблений
 У дві п'ятирічки штори
 Непрані висять
 Нагрубому склі.
 Коли щось у світі стається,
 В хлопів позіхають гени,
 Баби витрясають з начиння
 Хмари сумної тлі.

Настане весілля
 Чи похорон –
 Немає кому затягувати:
 Пісні тільки ті, що “по радію”,
 Любов – чужий серіал.
 Місцева відьма
 (Бантикова колись відмінниця):
 Магнітофонна магія –
 Записала дихання
 Матушки й батюшки –
 Вийшов місцевий скандал.

Базари бездарно бренькають
 Заморським “добром” і дебрями.
 Нема ані шкури вовчої,
 Ані чорноморських риб.

Провінція –
 Звідки їдуть найкращі жінки
 До Гондурасу чи Сербії.

*А зігнута шабля з хребта
Ну ніяк
Не росте
Догори.*

2.

*Справа – "пункти обміну" вітчизни.
Зліва – "пункти обміну" склотар.
Карє небо виріями тисне,
Мов міняє душу на товар.*

*Важко дітям. Важко білим коням.
Козакам і відьмам, кураям.
Хмари, наче сльози на іконі.
У кіоску "Преса" – "Time", "Хайям"...*

*Жовта преса, книжечка Хайяма –
Папіросний вогник і зоря.
На душі одна висока яма
Із любистком п'яним по краях.*

*Бродять мавки, рано постарілі,
Неподібні на простих жінок –
Що Оксани, Яни та Рахілі,
Тих, яким вже зараз все одно.*

*Продають патріотичне сало,
Аж бринить невтолена жага.
І здається – молодість пропала,
Й спереду, здається, до фіга.*

*Кінцем світу древньо віє з льоху
І недобрим степом – із ночей.
Справа – лохи, зліва також льохи,
А по центру –
Баба із мечем.*

3.

*Знов Україна...
Край калини й ліні.
Волі край, неволі також – край!
Свиноїди.
Далі жовто-сині.
Мармурові полиски Дніпра.*

*Стогне свічка у келійній тиші.
Цвинтар.
Обіймаються хрести.
Батьківщино...
Що тебе сколише
Щастям несподівано простим?*

*Полини й тумани.
Бабські сльози.
Даль солодка й зла, неначе смерть.
Пісня в горлі.
Вічні передгрози.
Вічна віра.
Вічні нетепер.*

*Болі неокуплені, небілі.
Війн багато,
А життя одне.
От і знову половці набігли
На лице красиве і сумне.*

*Цвітом терну опадають зорі
Змучені від щастя ворожінь.*

*Україно,
Здрастуйте і sorry.*

Жити лінь і помирати лінь...

ІЗ ЦИКЛУ “ПРОВІНЦІЯ І КОЛОНІЯ”

1.

*Провінція.
Пробило на сльозу...*

*А врешті-решт –
Це діло поправиме.
Бо він – це я, по вінця я, про-він-ці-я...
Пасуть тут хлопці
Коней невловимих.*

*Втрясється все.
Бо воля – головне...
З провінції пророки йдуть в столиці.
Столичний шарм –
То діло наживне,
Як наживні дволикі і столиці.*

*Провінцію ще можна полюбить...
Вона болить.
Її пізнаєм, зважимо.
Вона у серці рідним защемить,
Нехай міщанським,
Але нашим, нашим!*

*Колиски тут, могили, ковила...
Є завжди шанс для вітру, для сльозини.
Брова дівоча...
Зламана стріла.
Провінція – це втома батьківщини.*

2.

*Та ми сьогодні зовсім не про це.
Провінція – це завжди ностальгія.
Тут образи з неголеним лицем,
А кожна жінка любляча –
Марія.*

*Тут перед тим, як випити,
Перстом
Намажуть хрест
На срібних плесах “Водкі”,
Немов Перуна втоплять,*

*Бо ж “по сто” –
Такі, як вічність, чи любов, солодкі.*

*Це край безодні,
Вогкий, мов оргазм.
Про-він-ці-я,
Бо – він – це – я,
Це – наше.
Телесик наш, і Змій, Баба Яга,
І дощ, і кров, і запорозька каша.*

3.

*...А от коли Колонія –
Прощай.
Прощай, державо,
Навіть батьківщино.
Адже якщо провінція – свіча,
То вже коли колонія –
Жарина:*

*Немає вітру –
То й вогню нема.
Глибока ніч,
Запущений колодязь.
Колючим смутком зв'язана тюрма,
В якій сидить “ні за що” кум Володя.*

*Колонія –
Провінція плюс те,
Що вже не наше,
Ще не наше, рідне,
Не росяне, не ніжне, не святе,
Жорстке і рабське,
Ситно-ненаситне.*

4.

*Підпанство наше гірше за панів,
Що прилетять на мерсах чи галерах.
Парторг у вишиванці –
Курва слів!..
А тих у нас парторгів –
До холери.*

Як прийде німець – німцями стають...

*Китайцем, благо, буде стати важче...
Англіїці так індійців пізнають
Чи індіанців –
Гордих і пропавших.*

*Чуттєво та безсило стогне даль.
Чумацький Шлях несходжений і вічний.
А жовта крапка – молода зірка –
Як падає –
Подібна вже до свічки.*

*Вербка на гілці нам її подасть,
Як те, що гріло мрію нетутешню.
Присниться серцю, що кругом вода...
Що падають не зорі, а черешні.*

*І якось так між Богом і людьми,
Між ностальгій
І райських, і районних
Провінцію – дитинство –
Любим ми,
Колонію ж – як старість забобонну.*

*І тільки бунт свяченої води
Підніме люд'янський над собою.
Він крутиться ушир туди-сюди,
А варто вглиб –
За кров'ю голубою.*

5.

*Тут брешуть всі –
Газети й дзеркала.
Поети ходять,
Як магнітні бурі.
Тут штучний мед корчмарського стола.
І плачуть відьми.
І сміються кури.*

*А холуїв, а п'яниць, а розп'ять...
Церков доволі,
Туалетів – дуля.
Якщо так піде –
Років через п'ять
Лише попи зостануться й зозулі.*

А поміж тим прибуде "кандідат" –
 Рука – при шаблі,
 Очі – коні бистрі...
 Так ладно агітує за мандат,
 Що аж повіриш:
 Є ще люди-іскри!

Але не в нас.
 Не ті, мабуть, харчі.
 Не ті зілля, не той женьшеню корінь.
 І синя тінь худенької свічі
 Сумним вогнем зігнеться у покорі.

Бо добре й так.
 До Бога ближче, мо...
 Від себе в ліс сховаємось –
 І тепло.
 А нащо ж ми на світі живемо?
 І нащо – ми?
 І на щό ми?..
 Нестерпно.

Нестерпно бути мертвим за життя.
 Бо вічний сон нам вічно буде снитись.
 Провінція – Колонія – Суддя...
 За волю битись –
 Долю боронити.

Хто недостоєн волі – хай іде...
 Будує піраміди і канали.
 І по краплині, крапельці щодень,
 Щоб рабські гени
 В ньому розквітали.

І стане "жись" на батьківській землі
 Така сумна, як молода монашка.

В провінцію вертають журавлі.
 Колонія –
 Немов
 Порожня
 Пляшка.

ТВОРЕЦЬ І ГЕТЬМАН

Думав гетьман – вибирає долю.
Сива чайка плакала в Дніпрі:
Україна продана за волю,
Україна куплена за гріш.

Думав гетьман. Лірники співали.
Так душевно вміють лиш сліпі.
На прощання в губи цілували
Поле, ліс і гори голубі.

Думав гетьман– віра в нас єдина:
Об'єдна корону й булаву...
Бог також, він трішечки людина.
Він сидів і плакав у траву.

Гетьман думав. Півні за рікою
Піють, піють сумно, як вітри.
А тополі ходять за водою,
Розпустивши коси-вечори,

Що спадають козакам на рани
Оберемком променів святих.
Степ – як лист турецькому султану,
І кургани – душі висоти.

Вся Земля – німа, немов руїна,
Десь для когось пада, як зоря.
Сивий гетьман Богу України
Ланцюгами сльози витирав.

ХРИСТОС

Вітер метро – запах тунелю,
Яким у вічність душі вертепні летять.
Прийшов Христос, як у пустелю:
Не розп'яли...
Посміялися з нього.
Сіли.
Їдять.

Владу “ругають” земну й небесну.
Натовп стиснувся в кулак і затих.
Христа по спині поплескали ніжно, чесно,
Питаючи – за тих він, а чи за тих...

А він, хто втомився від революцій,
Підкинув суху галузку в старий вогонь
І запитав, як колись Варраву:
Як вони звуться?
Бо він був тесля.

І цвяхи цвіли
Із його
Долонь.

ПРО ПЕРУНА

Перун воскресне не на третій день
Жертовним білим півнем над Почайною,
Де синя магма первісних пісень
Його очистить хвилию печальною.

Перун воскресне не на третій день.

Ще будуть довго, довго, як луна,
Блукати поміж зорями і тернами
Його жерці – із духу і вина –
Поети, козаки і характерники.

Блукати будуть довго – як луна.

Піснями й кров'ю славу купувать.
Народ піднімуть...
Може, і розбудять ще,
Допоки свіжоскошена трава...
Допоки люд і людище – то люде ще.

Народ піднімуть...
Може, і розбудять ще.

Хрести Перуну сняться, як птахи.
Хрести самотні, без розп'ять, апостолів.
І бігають біляві дітлахи,
Що люблять все,
Що зацвіли й не постили.

І бігають біляві дітлахи.

Вони ще бунт піднімуть кров'яний
На іграх генів, геніїв з юрбою.
Перун воскресне.
І зійдуть вони
Вогнем і вітром,
Глиною й водою.

Вони ще бунт піднімуть кров'яний.

З рабів постане плем'я золоте,
Красиве і здорове, й трохи зоряне –
Як двері раю, зірвані з петель,
Замерзле море, місяцем розоране.

З рабів постане плем'я золоте.

Їм час – ніщо.
Їм простір – просто тіло ще,
Тісна церковця і жертovníк мал...
Перун розп'ятий...
Руки в нього – крилища.

Нема його, бо крил у нас нема...

Та й він воскресне не на третій день
Жертovníм білим півнем над Почайною,
Де синя маґма первісних пісень
Його очистить хвилиною прощальною.

Перун воскресне не на третій день.

* * *

Летіти вміли. Не вміли впасти.
Хтось дряпав двері своєї пастки.

Хтось жебрав славу, хтось хліб і гроші.
Тут всі давальці дурні й хороші.

Вода із кров'ю – то їхні вина.
Де впав, набравшись, там – батьківщина.

Ідуть з піснями, вертають – сіллю.
На три вмерлини одне весілля.

Медовий Місяць, безногий воїн.
Було нас триста, зосталось троє:

То – білий голуб, то батько сивий.
Такі самотні. Такі красиві.

Летіти вміли. Не вміли впасти,
Зламавши двері своєї пастки.

ЗНОВУ ВДОМА

Я знов там був душею і думками...
Свята бабуся молиться Землі.
Як очі – небо.
І сміється камінь.
І дід лежить під берегом, як хліб.
Вогонь помер. В очах відбитий Місяць...
Наш Бог живе у церкві, як в тюрмі.
Мисливським рогом згадує Полісся
Усе, що у галактик на умі.
Дорога-промінь в соснах поламалась.
Русява шишка впала в тінь свою.
Мов тиша, бродить привид князя Мала.
Я бачу, а сміятися боюсь.
Сліпа хатина. Скошений чорнобиль.
Тоненький вітер – сні очеретів.
А час іде. Нічого час не робить.
Але ж, погляньте, – ліс осиротів.
Але ж, почуйте: мохом, як морозом,
Заріс Перун. І коні не іржуть.
А час пішов... Жовтіють верболози.
Все людство спотикнулось об межу.
Вагітних мало. Весни не солодкі.
Ніхто себе не сміє обмануть.
Діди весняно ходять на колодки
Мовчати в душу яко в таїну.
Через вогонь зростається залізо.
Через сльозу...
Ох, що через сльозу!..
Тут рейки вже.
А я все древнім лісом
Русалку залоскочену несу.
Дрімучий світ –
І раптом: добре й легко...
І просто так...
Колиска і крило.
Ми всі ще – час.
Ми близько і далеко.
Ми любим біль.
Нас довго не було.

* * *

Несемось Чумацьким Шляхом.
Вже крила й чоботи стерті.
Солодке майбутнє вродить
Веселі обличчя мертвих.

А Всесвіт – таки сльозинка!
А ми в ній такі солоні.
На диханні Неба – вітрі –
Тремтять, та не дзвонять дзвони.

Випадок – псевдо Бога –
Нас кидає під трамваї.
А далі, а далі, далі...
Ніхто ж не вернувсь...
Не знаєм.

Згортається сміх при зорях.
І струмом проймають струни.
Моргають до душ козацьких
Розп'яті Христом Перуни.

ПОЛЮВАННЯ

Полювати лебедів найлегше:
Вб'єш її, то й він з небес впаде...
О невже й пташиний бог належить
До істот, що схожі на людей?..

Продались. Душа душі не знає.
А на скільки вистачить раїв?
О людино-лебедині зграї,
Що шукають в зорях Україн!

Нам дано прожити і померти,
Спільну мову втративши земну.
Лебідь – розпечатаним конвертом...
Лірник – запечатаний в тюрму.

Разом десь летіти нам належить
В ту легендну білоперу путь...

Полювати на Землі найлегше:
Вб'єш одних –
То й інші пропадуть.

ЗАКОН ЖИТТЯ

Наш дух дорожчає, здорожений.
Але не Ви мені Суддя.

Я можу бути переможений
Лише законами Життя.

* * *

А вздовж найдовшої води —
Вогні найвищі.
Стежина долі — наче дим...
Мій вітер свище.

Наскельні написи здають.
Сивіють болі.
Та підіймаються, як ртуть,
Нащадки волі.

СТЕП

Цикл-поема

1.

Чи ж ми іще достойні тих степів –
Важких – як море, справжніх, неколгоспних?
Куди ще жоден вікінг не ступив,
Куди ніхто не забігає поспіль:

Ні гречкосій із Місяцем-плужком,
Ані чернець зі свічкою-зорею.
Туман... туман... пташине молоко...
Я прагну в степ. З єдиною. Своєю.

Ми там заснем між вітром і дощем.
Ми там – сльоза між предками і виссю.
Тятивно-струнний ковилевий щем –
Як не співай, куди не подивися.

Пливуть летючо привиди коней...
І стогне щось – минуле у майбутнім.
Воно згадає і її, й мене,
Коли вже нас, коли вже нас не буде...

І наші вени – тінь підземних рік –
Порвуться з болем, білим, як сніжинка...
І вічність – степ, і горе, і вгорі –
Великий Степ... і чоловік, і жінка...
Пропалено пропали в долині,
Де злий Сізіф сльозу до зірки котить.
Прийде Мамай. Помістить на струні
Увесь той степ разом з душею готів.

Стрункі і струнні привиди бабів
Смикнуться каро з каменем в тумани,
Чутливі, як зіниці голубів,
Чи руки наших вітряних коханих.

Кістковобілим світом покотивсь
Туманний дим, туман солодко-димний.
І юний дощ ці трави освятив
Аж до коріння – підемо куди ми.

2.

В таких степах і Будда, й той Мамай
 Насидяться, надумують по вінця
 Про те, що буде і чого нема, –
 В яку глибінь, в які вітри не кинься.

Мамай спочине.
 Будда увійде
 У рай свій ранній –
 Воскову нірвану.
 “Не те, не те, не те то все, не те...” –
 Козак всміхнувся струнами порваними. –
 Життя, щоб жити – вишити судьбу,
 Червоним, чорним, шаблею чи шваброю...
 У морі, в горах, а чи у степу –
 Куди і що, кого й коли приваблює.

А потім вже лежи собі і спи,
 Переростай і вічності, і віча...

Велика тиша. Як оці стовпи.
 Чи як сльоза прощальна чоловіча.

Що буде там?..
 Ніхто ще не вернувсь.
 Що є отут – обтяжене словами.
 Тут перебув кохання і війну,
 І торжища, і корчмища, і храми.

Співав і пив, молився і страждав.
 Більш доганяв, аніж чекав, здається”.
 А Будда плитше у нірвану впав і запитав:
 "Для того серце б'ється?".

Мамай заграв, зв'язавши сто шляхів
 В одну струну, як нитку Аріадни,
 З гортанним смутком вирійних птахів,
 З легендним чимось.
 Все було доладно:
 І перший сніг, і син, останній цвіт...
 Переболіло, відболіло, звогло.
 В зіницях кінських наш єдиний світ
 Танцює твіст то з лебедем, то з вовком.

І зброя, й збруя поруч, і цей дуб,
 Такий самотній, як Мамай... і смертний.

"Вхоплю нірвану – більше не прийду
 Сюди ніколи... Ще б сліди затерти..." –
 Будує Будда плани золоті:
 Він княжий син, йому життя набридло...

"А я ж іще лише на пів путі, –
 Затявсь Мамай. – Майбутнього не видно.
 Та зараз встану й степом покочусь!
 За хрест чи ідол зачеплюсь струною.

Я не Голота: золото й парчу
 Візьму не в турка –
 В осені з рікою.

Чумацьких зір зворушливе тепло,
 Серця орлів, дзвінки й сумні, як дзвони...
 Я не люблю: "Було колись, було..."
 Люблю, що є! Над битвами – ворони..."

3.

Парує кров.
 Туман кругом, туман.
 Так на душі – цілуєш медовуху.
 Хоч, може, й то – душі тії нема...
 Пружина тільки, крила, очі, вуха.

Ото, як млин, – зупинишся – і все.
 Комусь, як хліб, ти, може, й був потрібен,
 Та вітер інших зерен принесе –
 Й тебе забудуть, наче дощик дрібен.

Тебе забудуть...
 Все забудуть всі.
 Сльоза із кров'ю – то напій любові.
 В козацьких жилах полиновий сік
 Забродить часом – аж скриплять окупи,
 Коли свободу вріжуть по кістки –
 "Тоді вже смерть миліша... тут я згоден, –
 Сказав Мамай до Будди: земляки...
 Земляни тобто. Спільної природи. –

А так то ні... Хай гинуть вороги,
 Бо їх любить "по Біблії" не вмів я. –
 А чайка знов над травами "киги",
 А совість – сагайдак до узголів'я. –

Мені не тре ні золота, ні влад.
 Дорогу маю, дорогу, тернову.
 Ні листопад, ні цвіто-снігопад
 Не забере її у мене й мову,
 Що коренем у степ оцей вросла –
 До нафти аж, до магми аж, до хмари...
 Вишневим пір'ям з білого крила
 Хіба її висмикують татари..
 Мої легенди... снів моїх казки...
 Для мене ви не ідоли, а муки.
 На те і є, можливо, козаки,
 Щоб рідні міфи взяти на поруки.

А то усякі зайди норовлять встромити ніс
 Чи ніж по саму пісню...
 Щоби десь там, у нашій глибині,
 Самим без себе нам зробилось тісно.

Оце і є релігія – любов
 До всього, що моє і несказанне.
 Люблю життя..."
 "А зміст ти в нім знайшов?..
 "Знайшов – і загубив під час повстання".

4.

"Тепер шукаєш?"
 "Ні. Мабуть, що ні.
 Це був не мій.
 А мій мені покажуть,
 Надіюсь, вже в нирвані, нирвані...
 Ну тобто вже від рани як поляжу
 В бою кипучім, з шрамом, як Дніпро.
 Тут буде Будда, і Христос, китайка...
 Така стихійна, як вогонь чи ром.
 Отут і стану тихою всезнаймою.

І закричу... Напевно, закричу
 У тишу, повну мудрої цикути.
 "Братва" з обличчям ангела свічу
 Запалить, щоби душу було чути,
 Яка своє у тілі відбула.
 Була у ділі. Солодко стогнала.
 І як димок з гарячого ствола,
 Із того тіла цвітом відкружляла".

"А як гріхи?.."

"Оце ж вони і є:
Ці діти, ці дерева, ці стежини...
Свяченою водою не зап'єш
В бою за волю вбитої людини.

Я грішний гріш...
Любив і убивав.
Я грішний гріш...
Співав, спивав і плакав.
Кричав, як сич.
Мовчав, немов трава.
І буду так і паки, й паки, й паки...

Чи ще прийду, чи більше не вернусь –
Не знаю я, та вірую у Діда...
Візьми-но, Буддо, і мою струну,
Зв'яжи її і бренькай до обіду.

Злови рибину, а чи попроси.
На перший раз безсилому проститься...
В бою-житті що іншим віддаси,
Те й вернеться – як серце вже не б'ється".

5.

Немає Будди.
І Мамай вже стерп.
Є вісь Землі.
Є вісь вогню і духу.
Велике Небо є.
Великий Степ...

Вони скриплять.
Живи собі і слухай.

6.

Постане Баба.
Добра. Кам'яна.
Обабляться і будди, і мамаї.
А горизонт – як проклята струна...

Ніхто на ній і ноти не зіграє.

* * *

З мітингової площі,
Весь п'яний,
Я ледве брів.
Уклонився грибам
З давнім сумом
Друга бандита.
Напечи, горобино,
Із небом мені пирогів.
Перед тими я винен,
Хто ще не устиг згрішити.

Так нечесно,
Нечесно,
Нечесно,
Нечесно так:
Моє жовте волосся
Забрала
Державна юність!
А у небі осінньому
Важко стоїть
Вода.
А вітри не бояться
Порвати
Холодні струни.

Цей крутий поворот...
Цей жебрацького ока гріш...
І троянди
Димлять,
Білі, білі
Й такі відверті.

Запалю сигарету.
Хай буде мені ще гірш.
Я поспробував все...

Залишилося –
Досвід
Смерті.

СМЕРТЬ ЗОЛОТОГО МІТУ

Американський щоденник

(Поїздка перша)

1.

Стало зовсім не модно любити свою батьківщину.
Запах ладану з грішми змішався. І так живем.
У Нью-Йорку пластмасовий присмак не в ім'я Отця і Сина.
Довгі нігті обрізані листям пливуть у човен,
Що над риб'ячим небом гойдає домашній Місяць,
І надкушену свічку, і квітку, що йде у плід,
Слимачкову усмішку, світлицю, зорю, темницю
І Колумбові кості, незігнуті в зляканій ним Землі.

Сюди їдуть грішити, не знаючи, що це значить...
І будують церкви, й бережуть, як себе, слова.
І вареники роблять, немов бумеранг апачі,
Тихим почерком пташки листи адресуючи вам.

Пияки із Пустомит мусолять нерідну юність,
Тут, в корчмі San Jose,
Пишуть вірші порожні на жовтих листках лотерей.
І бабуса-повстанка в бабусиній вишиванці
На чутливе "Спасибі" відтінює вам "O'key!".
Москалів проклинає і стильно боїться Бога.
Наче воду, цілує, заплющивши очі,
Прапór батьківщинний свій.
Причащає-прочищує душу піснями, немов дорогу,
Та купує для вічності місце в чиказькій простій траві,
Над якою каміння – немов хмародерів діти...
І ніяких знайомих очей журавлиних зграй.
Тільки зорі такі ж...
І куди ж то від них подітись?
Ну хіба що до них полетіти –
Без тіла, без діла і без Дніпра.

2.

Я з останніх штанів зробив би для нас вітрило,
Щоби наш корабель з усіма до усіх летів...
Адже краще: нехай кораблям виростають крила,
Аніж стануть човни з літаків.

Вчора шаблю козацьку струнку
 Бачу в "третій столиці світу".
 Та шаблями, на щастя, не ріжуть собі скрижанілих вен.
 А насправду: що тут (у світі)
 Буває гидкіше за смерть золотого міту? –
 Лиш народження міту нового –
 Старого, як все нове.

Сексуально бомбити Багдад,
 У сабвеях – реклама Лорки
 Із рекламою "водкі "Смирнофф"...
 Тут уже можна все.
 Для якоїсь планети, звичайно, Нью-Йорк – гальорка.
 Для В'єтнаму також...
 Ну а так, то здається йому,
 Що він всіх пасе:
 Стару діву – Свободу, плаксивий новий комп'ютер
 І посолений сніг (у нікуди, бач, слизько йти)...
 Племена індіанців, Аляску, чукотські юрти,
 А насправді – самого його зелені взяли чорти.

Гемінгвей і Уїтмен ліпили цей протяг часу
 Із глибокого ритму очей рабині-княжни,
 Бо зустрінеш таку африканку –
 Розіб'єш священну чашу
 І племен, і народів, й Антисатани.

3.

Що ж так порожньо тут –
 В цих блискучо-смердючих ритмах,
 Де вино по мечях, а не кров голуба мовчить?
 І бездомний, що homeless зоветься,
 На прощах сміється ридма і розтягує мить.
 Мов зіниці, розширює мить.
 В них кастрована кішка, кастрована білка й пальма...
 Якась ватяна церква безгрішно збирає гріш.
 А по ночах залізних плаксиво сміються гальма.
 "І ти бруд, ітибрут, і ти, Брут...
 За мене мене заріж".

Хмародерів бездомних квадратно-наївні очі,
 І безбожна печаль жебраків, що не знають нас.
 Їхня Флоріда, кажуть, подібна до Сочі.
 І на нашу афганську – в'єтнамська їхня війна.

Зі стволів автоматів пили самогонку синю.
 Культуристи-священики щось там про Хтось плели.
 Нам і їм.
 У нас кругла одна батьківщина.
 Ми розпались.
 Й вони розійдуться... на жаль, колись.

На руїнах імперії нові виростають міти,
 Часом навіть релігії – як християнство от.
 Ми радієм, як діти, крилаті і голі діти.
 Ми вчимося свободи, боїмося її висот.
 Я ж злякався Нью-Йорка.
 Тепер його стало шкода.
 Так, як шкода усіх і усього,
 Бо все мине.
 Так минають століття, діди і роди.
 Так стара індіанка стрічала, проста, мене.
 Так десь Барка живе –
 Чи в гнізді, чи в човні, чи в Сонці,
 Чи на криках гори, чорнокрилий полин де є.
 Він боїться себе? Чи вовків? Чи людей? Чи стронцію?
 Він – мовчання чиєсь.

А довкруг – голий бізнес: порожньо-стара солома –
 І провалля, в яке спішимо, наче гонять нас.
 “Ліпше бульбу з лушпайками їсти там,
 Де народжений, вдома”,
 Ніж втікати від себе в простір...
 Вже ліпше – в час.

4.

Пахне порохом порох.
 І рвуть вишиванку груди.
 Вільні бомби летять на дітей, на лелек, на цвіт...
 Дуже голосно тут. Дуже смішно і сумно, люде,
 Вже чотириста років, а, може, й мільйонів, літ...

Без дитинства країна.
 Лише індіанця кости – наче корінь, мов корінь...
 А решта – скло і метал.
 Тим болючіша осінь. Тим буде болючіша осінь.
 І вмиратиме міт золотий, мов "голубая даль".

Дайте ж дереву волю – від яблук, землі, коріння –
 І воно пропаде на вітрах – без дітей і гнізд.

Так хоронять дітей, так весною пора осіння.
 Так старіючий негр душею танцює твіст.
 Він психолог трави.
 А в Нью-Йорку – степи з асфальту.
 Сон чужої землі.
 І не чути падіння зір.
 З лебединого пуху шиють залізні пальта.
 Сон чужої Землі.
 Виє безвірий звір.

Сивий ангел не знає ніякої мови люду,
 Або знає усі... Так, урешті, як долар-чорт.
 Молоко динозаврів йому подають на блюді.

А поезія тут – просто душевний спорт.

...Але ж люди як люди.
 І птиці також – як люди.
 І тривожні усі. І наївні, як діти площ.
 Та хто знає, хто знає?..
 Зраджували й Іуду.
 Скільки снігу!..
 Пілатові голову замело.

Вже нестаро нічого.
 Лише доброта й прощення.
 Що ж. Вже й міту немає для тих, що створили міт.
 Дуже легко повчати, як повні твої кишені,
 Тих, у кого лиш пісня залилася на обід...

Має рацію кесар і той, хто над ним, – так само...
 І ця липа старенька, що квітне останній раз.
 Роблять нас міліграми, а убивають грами.

Врешті – не ми є в америках,
 Лиш америки в нас.

5.

Мабуть, так продавали на чокнутих ринках Кафи:
 За косу і за зуби, за сніжність дівочих перс.
 Українські пастушки, султанші масонських мафій,
 Внук Чумацьких Шляхів безпупо до вас примерз.

Спеціально згубив, щоби потім шукати істину...
 Криє матом благим свій нестерпно-блаженний біль.

Час доходить межі.
Гріє крила на свічці містика.
Батьківщина не любить себе в перинах сільських весіль.

Внук вже звик до життя –
До америк, японій, Рами...
Ще б навчитися жебрати – й можна купити хрест.
Боїмося не шрамів.
Боїмося – коли по шрамах...
Забирайте мене.
Батьківщину не руште.
Фест.

6.

Я монахом в Америці.
Ми продаємо пиво.
Кажем: "From other planets".
Кадило у нас і спів.
Не хмелієм від доларів.
Бавимося в щасливих.
Нам все менше, все менше для щастя потрібно слів.

Ці зелені листочки, здавалось, дають свободу.
Скільки ж мудрості треба, щоб взяти свободу з них!
З пісні моря і космосу вийшла душа народу.
На зелених листочках портретна печаль весни.

Брайтон Біч. Ланцюги золоті. Дієтичне сало.
Білий дім сексуальний і білі раби – то ми:
З Му-му лену, України чи Мексики нелегали
Про душевну історію кожного можна писати томи.
Роблять чорну роботу, в підвалах живуть, у норах.
Цю імперію точать, як Римську колись такі...
Як Радянська імперія, ця розлетиться в порох.
І складатимуть внуки про них золоті казки.

Ну а поки що наше козацтво
Виносить лайно з-під серів.
І по вусах тече, й попадає у жили їм...
Хоч-не-хоч – ностальгія за Си Ре Се Ром
Прокидається в горлі і нудить, як вічний гімн.
Як комп'ютерний вірус у фінішних снах століття,
Де двозначні нулі анулюють, можливо, все...
Середина між смертю й польотом – ледь-ледь зомліти
І у стані такому казати усім про сенс,

Що Америка світом керує,
Що тут є злото...
– Thank you!
– Fuck you... – у відповідь.
Тут – "подлеци всіх стран".
Придивитися добре: болото – воно і в раю болото.
А баран злоторунний, то він все одно баран.

Тож вмирає той міт золотий про країну Волі...
Може, він ще воскресне.
Воскреслі ідуть від нас...
І народить калина від клена сумну тополю.
Наче сон на чужій Землі – бандурна стара струна.

Я вернусь в Україну.
В початок усе вертає.
Там я буду бідніший на чорта,
Багатший на себе, бо...
Там болючіший час.
Чужина ж тільки простір має.
Чужина – то усе, чого не торкнувся Бог.

То ляльковий театр, де злі барабаси правлять.
Раз у місяць із носа тече їм радянська кров.
Якщо ми йдем туди ж –
Я не вірю ні в ліво, ні в право.

Зліва серце чомусь...
Посередині –
Лиш Дніпро.

Нью-Йорк, 1999

СМЕРТЬ ЗОЛОТОГО МІТУ

(Поїздка друга)

1.

На моїй батьківщині розруха заломлює крила
І літають льоди над німим ворожінням мас.
Та візьми зрозумій: де тут слабкість, а де там сила.
Повний рай назбирається... потім нещасних нас.

А вони головами повлазять у вушка голок
Із порожніми душами, блиском гавайських вілл.
А на старості – чорно.
На старості зовсім голо,
Бо ж людині не треба на будень того,
Що наварено для весіль.

У моїй батьківщині Христова терпка покора
І поганське шукання вогню у нічних лісах.
Як піщані годинники, люде стоять на Сізіфових горах,
Аж в бабусі страшної сріблиться коса й коса...

А тим часом, закривши свій рід
Чи вчепивши хреста на зірку,
Комуністи стають мільйонерами,
А журавлями – даль.
І буває не тому нам гірко, що зле,
А тому, що не тому "гірко"
Цілувати коріння, аж трісла б зубів емаль...

2.

Революція тиха чумою по селах бродить
І покора якась веледушна над всім і вся,
Ніби щастям свободи відшиблено пам'ять роду
І з дурацькою маскою знято свічу лица.

Непотрібний нікому, здається, поет молодий чи Байда,
Бо не ролі, а долі із ними зіграє час.
За жінками найкращими лізе мохнатий зайда,
Волохато, європейськи, по-хлопськи сторонить нас.

Річка часу ж спішить.
Не встигають відбитися верби,
А не те що обличчя, чи душі, чи зорі в ній.
Тільки цвіт черешневий від злого безпліддя стерплий.

Усе інше встигає відбитись в налитім в чарки вині,
 Що по корчмах скляних
 Від трамвайних дзвінків здригнеться,
 Стане кров'ю дурною, але не покличе в бій...
 Учорашній придворний оп'ять на котурни пнеться.
 Називають: покався...
 Маєш тобі.

Відректись і продати(сь) – це різні їй-Богу вдачі.
 Бо ж Петрове іудство й Іудська петровість є...
 Все побачено тут.
 Там, напевно, не все пробачено.
 На моїй батьківщині кров матерщина п'є.

3.

То ж, замкнувши до весен схвильований вірності пояс,
 Вирушаю у світ із прасвіту свого знов,
 Щоб довести собі (гойя-гойя!), що я не гой, я...
 Чужина – то аналіз, чи в мене дніпрова кров.

Роздоріжжя моє й бездоріжжя – обоє гади,
 Недолюблені діти свободи
 Й мої хрести.
 І були би до лямпочки всі політичні влади,
 Але ж друзі мої скурвились до них іти.

Чи вернутись в часи, коли ми ще боялися коней
 І жили грубувато – мов свічку мечем тяти.
 А озера із птахом над ними нам правили за ікони
 І за ліки від щастя – заварений в грім полин.

Як в старенькій церковці невидимий хор співає,
 Як зриваються зорі... скидають богів і царів...

У моїй батьківщині таке щось проізрастає,
 Що узяв би й під серцем, як вічне дитя, зігрів.

4.

...Ще не бачу, а чую: лелеки летять додому.
 В чужині застаються лиш ті, що уже навік.
 Я над ними лечу.
 Кров згортається юним ромом
 І здається:
 На муку лиш

Родиться чоловік...

5.

Всує суча сучасність мені розпинає крила,
Щемом панських шампанських задобрити хоче дух.
Слава славі – на Місяці теж є вила
І в поліському озері можна знайти зізду.

...Батьківщина чекала і слухала голос крові,
Перебитий чеченськими лунами, як сивиною шрам.
До війни... ну, як завжди... до волі не був готовий
Боголіпний народ на берегах Дніпра.

А коли восени поспадали всі маски з кленів
І здригнулися дзвони, й заграли весняний вальс,
Наше плем'я в душі було ще простим, зеленим,
То й втікало від себе.
І наздогнало вас...

Бо вертатись до себе вам вже, здається, пізно.
Й ми підем з усіма в глухомань –
Той залізний рай?..
То ж стоїть у дірявім човні
П'яний в дим молодий перевізник,
І росте на калині кленова сумна кора.

Грубо тесані люде приходять і хочуть злота.
Й темна мудрість століть не говорить нічого їм.
В самогонному щасті росте молода голота,
В Україні америк шукаючи чи окраїн.

...Але це промине –
І болюче всміхнуться гени,
Як маленькі шаблі,
Як пилінки космічних гроз.

То ж тоді, восени, поспадають всі маски з кленів.
Юну Лету журитиме ще молодий Дніпро.

Отако.
Отак во.
Як бувало, так знову буде.
Тільки ж треба людині так мало,
Так мало тре...

Тому, мабуть, Америка нам не болить, а нудить.
І тому Україна ніколи не вмере.

Нью-Йорк, весна 2000

БАБА

Мала хатинка на краю узлісся
Стоїть, як чапля, на одній нозі.
Пливе по небу вранішньому Місяць,
Мов жовтий лист по бабиній сльозі.

Немає хліба і немає сили
Іти під вітер і через курган...
Козі сусіди лугу накопили,
Бо дід поїхав аж у Магадан.

Подався дід за долею у вирій –
І не вернувся. Мабуть, стрів її...
Господь у нього, як у сина вірив,
Та люде не повірили свої.

...Біля бабусі лащатся щенята,
Пташки гніздечка у долонях в'ють.
Сини її, що стали ангелятами,
В різдвяні ночі спати не дають.

І білий цвіт, і юний усміх клена
Насипле знову їй Чумацький Віз.
Співає Місяць, мов бліда сирена.
Він забере бабусю в комунізм...

* * *

Українським поетам не можна вмирати рано.
Хтось постукає в двері, а ти у білому весь...
Гайдамаки-вітри калинові зашиють рани,
Та одна з них ніколи не заживе.

Як вітчизну Дніпро, ділить серце та рана навпіл
І впадає кудись, аж туди, у безкраю синь...
Кам'яними бабами стають там веселі мавки
Від фатального надлишку грації і краси.

Українським поетам не можна вмирати пізно.
Чую дихання трав, упавши в небо лицем.
На планеті оцій всіх рятує лиш юна пісня,
Молоком материнським пропахла і чебрецем.

І солоні слюзи на устах закоханих – медом.
І на білих снігах білі коні в білім танку...
Вітер камінь різьбить, як зорю недосяжну – веди.
Журавлині ключі висять на серця замку.

Українським поетам не можна летіти в ирїй.
Більш не схоче ніхто бути долею цих степів!
А Всевишній у нас перестане душею вірити,
Коли ми розіпнем
І молодших
Його
Синів.

* * *

І сотні раз я гинув на Русі.
Чумацький Шлях сік долю, як нагайка.
Реве на ньому, складений із зір,
Той мідний бик з душею Наливайка.

Чи сивини Дніпрової струна,
Чи незабудка, як могильна рана...
Лежить моя залюбниця одна,
Порізана об дзеркало лиману.

Стареньке Сонце гляне з-під руки.
Душа складе своєму тілу крила.
Я сотні раз проходжу крізь віки –
І сотні раз мені земля ця мила.

Он бджоли доять вишню у цвіту.
Лілеї он хоронять свого діда.
Я гордий, тож ніколи не прийду
До того, що люблю, із Того світу...

Хай батьківщина вибрала мене,
Щоб їй співав, зривався, цвів і плакав,
Загину я між степом і конем,
Поранений в сплетіння Зодіаку.

* * *

Кипить цей холодний, не ніжний до серця час.
Божки не розп'яті по всіх континентах скачуть.
Реальність сильніша за мрію.
Ніщо не лякає нас.
А те, що дивує,
Нічого в житті не значить.

І вітер так виє, мов смішно йому чомусь.
А в ньому вчувається предків немита мова.
З планетного серця, як нафта,
Виблискує Київська Русь,
Щоб стати по-людськи над "родіной" вашою знову.

Над сірим безчассям, над скурвленим днем і дном,
В смертельних забавах забувши про гріх і долар.
Зосталося серце тим самим стареньким сліпим селом,
Хоча звир'ювала і круто змінилась доля.

Звикала до себе.
Шукала себе у світах.
Тим часом ньюйоркці уже купували Місяць.
Як гнізда могильні, апостольський біль, свята,
Чи глина, яку у всевишші для когось місять.

А потім відкусять одну з пуповин – і все:
Життя почалося...
В крові золотіє осінь.
Чим більше відкрито, тим менший у тому сенс.
Чим більш не забуто, тим менше болить волосся.

Князі і бояре, дружина, і смерд, і звір...
На круги своя повертаються вічні кола.

Від стукоту серця лавини злітають із гір
Разом із орлами
Й рекламою "Кока-кола".

* * *

Тарасові Шевченку, 27-літньому

Ну принесе хтось пластмасові квіти до Тебе...
Швидше – до себе... я би сказав, принесе.
Над Україною, мов над могилою матері, – небо.
В небі хлопчина хворих ягнят пасе.

Пісня велика.
В горлі – планети грудка
З ріками й кручами.
Стала. Сльозу зове.
Прадідів погляди – наче стовпи на грудях,
Небо підперли. В небі горить човен,
Ти під яким не поет, як усі поети...
Для батьківщини дух твій – Стіна Плачу.
Людство ховає таких над берегами Лети
І розпинає...
Й палить слізьми свічу.

Потім, а потім...
Люди себе бояться.
Сила ж – то поклик,
Сила – то щирість ущерть...

Бути на світі може
Пластмасовим
Тільки щастя...

Горе – тернове, –
Справжнє, –
Як біль.
Як смерть...

* * *

А що батьківщина? –
Дитинство моє окаянне
В колгоспній печалі,
В молитві до річки і зір...

Усе, що шляхетне,
Було в ньому бідне і п'яне.
Усе, що рагульське, –
На грубій стояло нозі.

Старі мої верби шуміли,
Бліді, мов берези.
І Сонце шипіло,
Спадаючи яблуком в Буг.
Оце коли кисло,
Ніщо у житті не тверезить, –
Лежу і дивлюся
У прірву річну голубу.

А що батьківщина? –
Кохання моє білопере,
Цей Місяць осінній –
Мов серце її золоте.
Крізь магму цвітіння
Ранкова проступить Венера,
В душі моїй дикій
Розбудить щось древньо-святе.

...Зоря догорає –
І пахне ж і ладаном, й воском.
Хворію коханням.
В зіницях читаю псалми.

Оце батьківщина –
Розп'яття летюче і воскрес.

І птахи вертають,
І трави шумлять над людьми.

КОРІННИЙ ТРИПТИХ

I

Я давно в цих краях.
Ще зі скіфів.
Віки й дороги.
Тут робили із церкви корчму, а з корчми – собор.
Клали чорні хрести на груди беріз вологих
І зарізаний хліб мокали в живий кагор.

А як вишні цвіли над Дніпром – молоко збігало.
Бандуристи гострили об струни шаблі і на Січ ішли.
Ми чекали на осінь, коли було золота мало.
Юний січень державний непрохано нас сріблив.

Час міняв голоси.
А пісні zostавалися босі.
Час міняв літаки й кістяки,
А ми з воску ліпили даль.
Ми зі світу робили себе,
Сіті – з мавчиного волосся,
За любов до Вітчизни давали траві медаль.

Друзі й недруги нас затискали до гнаних генів.
Геніальними бути болюче було, золотими – ні.
Театральний парламент.
Парламентарна сцена.
Я давно в цих краях, а вони у млині, в мені.

Крапля точить каміння падінням, а не польотом.
Кров на серце також – замерзаючим молоком...
Але нащо питати себе: хто ти? де ти? і що ти?
Захищаюсь від світу молитвою і матюком.

II

В полиновому одурі льоду, що став золотим,
Почуваюся рівним лише із водою й деревами.
Здитиніти, здичавіти і надкусити світи,
Яким затишно й чутно хіба що у пащі левовій.

Карамельками кислими віє з Єгипту птиць.
Папіроси нагадують вогнища предків п'яних.
Пульс калини і глини навпомацки віднайти
І волоссям дівочим гірким заплескати душевні рани.

В танці генів комп'ютерні вальси і крик зорі,
 Що не знала оргазму, бо, може, родила Бога...
 Поприходили сильні й чутливі, немов дуби без кори,
 І посіяли плід свій – дурну тривогу.

То ж єдиною радістю стало – грішити нам
 І вбивати любов'ю любов,
 Бо ж ненавистю вб'єш лиш муху.
 І хребтом для душі – дерев'яна шипшин струна...
 В полиновому одурі – діти святого Духа.

III

Написати про степ золотою густою кров'ю.
 Маковиння спалити на вітрі, який вже – час.
 Говорити із листям летючим сліпою мовою,
 Доки крикне свіча на щойно помитих нас.

На прокислі дощі і туманний, як сльози, Місяць,
 Чи гидких каченят, загадкових, простих, важких.
 Зорепад, що безцільно крізь нас до останніх земель понісся,
 Там, де зорі й сніги, і ласкавий холодний сміх.

Яблуневий мій світ,
 Запах сосен терпкий і чистий,
 Бо живиця, як мед, чи бурштин, чи звичайний біль.

Написати б про степ, як писали євангелісти,
 І молились жерці на купальських вогнях весіль.

Шаблеокі баби кам'яні причащалися з чаші,
 Грали терпкість свою на порваних струнах річок.
 Мирно гнулись на вітрі хребти солом'яні наші
 І до світла пливли голоси тунелем людських кісток.

По несвіжій газеті сміялися з долі людства,
 Акуратно розбивши трипільську земельність ваз...

У Молочного Шляху стільки тепер безпутства,
 Що солоним асфальтом ітиму до вічних нас.

* * *

Стоїмо на землі, у ярмі винуваті...
У калиновім гробі історія спить.

Як Отой, що приречений батьком на страту,
Сонце світить, мовчить.

Серед степу широкого —
Внук гайдамаки* —
Незупинена мить...

* Дід Тараса Шевченка був гайдамакою.

* * *

Отак вижива домоткана моя батьківщина...
Отак вишиває планета моя кульова.
І суєтно якось, і високо якось, первинно,
І солоно, й солодко – як на камінні трава.

Душа постаріла. Посивіли води і види.
Напився на "свайбі" й від щастя побився Степан.
До трав помолися – і з себе хоч піснею вийди,
Як біль нетутешній виходить із колотих ран.

Здрібніло усе. Усе зажиріло і змякло.
Лиш музи-русалки під Місяцем сушать траву.
І поки з глибин не проллються до обрію маки,
Ніякі волошки не скрасять печаль світову.

А льодом червоним відріжеш минуле від світу –
І біль найгостріший тепліє, даліє, дріма.
Яка там різниця – совіти, софіти, "совіти" –
Якщо тільки вітер дається усім задарма.

Отак заживає майбутнє, прожите сьогодні...
Душа постаріла і яблунним тілом зайшлась.
І суєтно якось, і високо, і великодно...
І птахи летять із нагрітого воском ствола.

СЕЛО ХХІ. РЕТРОМОДЕРН

Цикл

1.

Млин.

Сонце вмирає –

Мов яблуко падає з юної гілки.

Тут щастя вимірюють

Кількістю пляшок горілки.

Весілля справляють ще в тому,

У тому дусі...

Якийсь містицизм еротичний...

Такий ще хіба в індусів.

Вітер до вод припадає –

Втопитись хоче... Не може.

У небі вогонь сміється.

Дай йому, Боже, даждьбоже.

Сльози. Вода свячена.

Зірка і хрест над ними.

І журба внутрівенна

Із дверми голубими.

Струни високовольтні

І трав'яні приструнки.

Відьма Олеся вийде –

Пропадеш в поцілунку.

Всесвіт такого тіла!

Білі легенди замку...

Досі тут хрестять комп'ютер,

Шмаркають у фіранку.

Тут і коріння, й крила.

Цвіт і плоди, і плоть.

Рай... Відпочинок Бога

По трьох ночах роботи.

2.

Лежать поля, немов старі обличчя.

Шампанська кров проступить на рушник.

З палеозою душу хтось покличе.
В ранковім сні здригнеться фронтовик.

Забутий млин закрутиться від себе
Наперекір і Сонцю, і вітрам.
А в човника засвітиться потреба
Хоча би раз напитися Дніпра.

Середньовічно-місячні пейзажі.
Ретромодерні в лісі голоси,
Що, як душа, вони мені не важать.
Вони мені єси лише, єси.

Єси мені той ясен дядькуватий,
Корова, кінь, смішне ягня в траві.
І щось під серцем винно-винувате...
І щось – навік.

Таке усе – мов корінь полиновий.
Високе, нехімічне, затяжне.
Чумацький Шлях асфальтово-шовковий
Дзвенить, як нерв.

Я ж запалю багаття над рікою –
Воно й попустить...
Легко на душі.
Село селом.
Біда собі з бідою.
А ми – собою.
Як і комиші.

3.

Село.
Димом пахне.
І квіти стоять
На волі.
Сало і сіль, і сіно...
Неначе в небі –
У полі.

Дитинство чиєсь босоноге
(Хоча асфальтне).
Старість (з війни) безнога...
Цього вже, щоби життя зрозуміти,
Хватить.

Жовтень дерева маже
Йодом скаженим.
В жилах прабаби вода свячена.

Діти природи сором'язливо-жорстокі.
Меч – чоловік із палки,
Жінка – шабля з осоки.

Блискавка у квітні трісне –
Геть прожилки на салі.
Діаспорний дід загляне:
– А де тут салі?..

А тут
Димом пахне,
Солодким, як чорноземи.
А там – бензином і кров'ю,
Куди ми ідемо...

СЕЛО ХХІ. ГЛИБИНКА

Стареньке світло Місяця над ставом.
Ідилія природи... не людей...
Два п'яниці... некошена отава.
Задрипані дітиська де-не-де.

Моя печаль, як лісова дорога,
Невидима із неба до зими.

Дивлюсь на все...
Очам моїм волого.
І вітер у печі, мов кров, шумить.

Нічний туман на озеро лягає.
Глибинка засинає без пісень.
Єдиний дід, що знав іще Чапаєва,
У снах дрімотних спогади пасе.

Всі вільні тут – як риби на асфальті.
Нема ні клубу, ні веселих свят...
Лиш чорноротий піп фальшивим альтом
Благословляє сивих немовлят.

А в церкві лісу гнізда і розп'яття,
І ветхі схрони з Другої війни.
Сидять у дуплах привиди хвостаті
І рохкають під дубом кабани.

А зверху зорі падають, як паски
Із вишитого хрестиком стола.

...Оце вона і є –
Остання казка
І перша правда
Мертвого села.

* * *

Жили на колінах.
І вижили так.
Не померли.

Ні шляхти немає, ні бунту ж...
Дуелей і то...
Сусіди і зайди нас в карту історії втерли.
Росли горизонтом –
Мов тіні під білим мостом.

Смиренні і злобні,
З волоссям, фарбованим кров'ю,
Поранені в себе,
Сумні, як чорти у раю.
Об'єднані в зграю
Лише материнською мовою...
На жаль, ой, на жаль,
Я себе серед вас впізнаю.

Здавалось мені,
Що за сиве сирітство це краще –
Іти із такими,
Лишати сліди на снігу...

Та, мабуть, повстання
Хоча б проти себе, пропашого,
Хоч раз присердечу
І крильми візьму на вагу.

А вічність хай судить:
Хто з нас гайдамака, сіряка...
Чи бидло советське,
Продажне заморське дєрьмо...
Життя ж – боротьба.
А перо – для любові й атаки.
Нехай наші рани чи кості
Зализує мох.

Дістав до живого
Цей час і цей простір летючий,
І музика серця,
Така, наче нюючий біль.

Оце заговорить Дніпро –

І ми станем “короче” і “круче”.
“Это очень и очень”...

“Зачем же?”

Старо...

* * *

Боліло дивитись на небо.
Та й вітер зі Сходу –
Погана прикмета
Для ловлі русалок і риб...
Нага, наче правда,
Шуміла природа при родах.
Душа, наче схудла,
Й корінням росла догори.

Темніло у світі,
Немов у стволі автомата.
Напевно, збиралось
На дощ, чи на плач, чи на гріх...
Хтось кулями з тіла
Видушував пісню горбату.
Хтось дух очищає від плоті,
Як білий горіх.

Церкви й барикади,
І вена, як злий нафтопровід, –
Усе помістилось
Між свічкою й зіркою тут.
Любов до безмежжя –
Останній мій людський довід.
Погода безчасся –
Червоним заброджена ртуть.

Козак засміється –
В Америці келиха змято...
Як гени танцюють –
То в озері зорі дзвенять.
Темніє у світі,
Немов у стволі автомата.

Йдуть п'яні поети
Крилатого пасти коня.

* * *

У хаті селянській свячена вода й самогонка.
Вродила калина – червоно на білій стіні.
Як двері в безмежність, направо – дешева іконка,
Як вікна у завтра – асфальтові очі свині.

Цей цвинтар над лісом якийсь наймудріший у світі,
Цей клуб, цей вагончик, і школа, і церква, медпункт...
Герби родові тут – хлібини – праправнукам світять.
І бродить, і бродить в халявах задавнений бунт.

Тут Сонце заходить – сльозина чужинської крові.
Нічної зозулі сполоханий чується крик.
І чайки по жилах берези пливуть до діброви,
І хрест скіфська баба несе, як дитя, догори.

Спивається чорно.
Співається біло, болюче.
Діди скоморошать, а діти сміються з дідів.

Здається, настало:
Дніпро “забазарив” до “кручі”.

Сторіками щастя пускати ніхто не спішив.

* * *

Це листя золоте – як гроші на свічки.
А птахи – мов зриваються в запої...
Шукаємо Дніпра, шукаємо ріки –
Немов шприцом артерії тугої.

Смиренні бунтарі, сміємося з вітрів –
Серця аж видно, точені сльозою,
В якій, один за всіх, весь Всесвіт відгорів,
Хоч льодом захищався, хоч корою...

По річці біжимо.
Хтось “Видибай!” кричить.
Несе горілку з коренем калгану.
І тоне, як зоря, зупинений на мить,
Коли поганськи, але не погано.

Темніє в небесах.
Розхлюпані свічки...
Люблю цей чорнозем – та кровії ціною.

Шукаємо Дніпра,
Шукаємо Ріки –
Немов шприцом артерії нагої.

* * *

Наче трон президентський, хитаються білі дерева.
Вік минає, як день. Рік вмирає, як день-життєлюб...
Дресирована совість – та грішно-бліда королева –
Не своїми піснями сповзає з вареничних губ.

Але тут мені бути.
Слова, як рублі, рахувати.
Але тут розтопитись: на воду, вино, небеса...
Бог тут – біль, що буває, як чайка, крилатим.
Але чайка, вона розуміє добро...
Що для неї краса?

В душу холодно дуже.
Не гріє й дівоча коса.

Тут біліють церкви, а над ними хрести червоніють.
Тут фортеці ще юні, а замки такі молоді!..
Та людей вже нема, що в них жити по честі уміють.
Розійшлися такі – наче кола по п'яній воді.

Роз'ятрили себе до самої іскристої суті.
В білий світ подались –
Білі тіні бабів кам'яних.
У прокляте безсмертя,
Червоними краплями ртуті.
Може, я... не як люде,
То хоч біля них, біля них...

Але краще із лісом, зі степом, травою, рікою...
Спалахнути в темниці, неначе останній сірник.
І до біса той трон, вороги, що сумують за мною.

Та чим більше до біса –
Тим ближче до серця й вони...

* * *

Стаєм смиренні.
Золотостарієм.
В подушки губим голови важкі.
Душі слов'янській Київ рідний, Київ...
Як п'яне щастя з Божої руки.

Як у крові поселена крилатість,
Що плаває, мов рибка золота,
З якою не боїшся умирати,
Яка проста і рідна, аж свята.

Жорстока пісня душу заарканить.
Плоди дерев соборних опадуть.
І я крізь кораблі і ресторани
До терну йду.

До терну йду.
Люблю вино із терну –
Настояну на зорях глибину.

Стаємо срібні, золотосмиренні.
Йдем на війну.

* * *

Релігійно люблю батьківщину свою окаянну.
Хай втікає (чи тіка?), як серце, годинник сумний.
Вишня світом (чи цвітом?) моїм закрутила,
Як білим повстанням.
Закрутила і вмерла – мов хтось не вернувся з війни.

Найсвятіше залилося поза піснями моїми,
Поза тими вітрами, що я рахував уві снах.
А найглибше любивсь не модерн,
А чомусь історичні руїни, –
І дерева на них, що цвітуть,
Коли прийде весна.

Хтось мене перегнав.
Хтось із мене сміявся, небоги,
Доки в ирій пташки через жили летіли мої.
Під Чумацьким лягали шліфовані серцем дороги.
Так з піснями вночі
Свою зірку кують солов'ї.

Брудершафт не люблю –
Бо не хочу так випить цикуту.
Істин теж не люблю,
Бо дуріють, пізнавши й одну.
Так – лечу та й лечу до Осі,
До галери (холера!) прикутий,
То по колу лечу...
Та частіше лечу в глибину.

Може, хтось пригадає колись цю поранену душу,
Що урановим ядрам присниться і сивим волхвам...

Ми виходимо з тіл, наче з древнього моря на сушу.
Все одно батьківщинно.
І тут батьківщинно.
І Там...

* * *

Блукаю у світі, як вітер в церковних руїнах.
І люди, як хмари, – все мимо і мимо пливуть.
Десь там – в мезозої – уже почалась Україна,
Як магма затвердла,
Як сходом фарбована ртуть.

Десь там, в мезозої, де сходять з орбіти орбіти,
Уранові ядра відбою кричать, як вовки:
Мовляв: що робити?
І скільки ми будем терпіти?
Над нами віки, а під нами ще більші віки.

З'явилась калина, мов кучна стрільба проти шерсті.
Тут хочеш-не-хочеш – летітимеш квіткою зла.
Із винної глини разом із поняттями честі
На райських дорогах збіліла сльотлива смола.

Дніпро був, як вітер, – старий, посивілий, крилатий.
Мінився від болю шипшиновий колір зорі.
То потім вже, зараз, це схочеться щастям назвати
Й пустити у жили, як сік корінний по корі.

Життя цінувати вагою, а не довжиною,
Збиваючи Сонце і Місяць, і зорі, як масло в селі.

Мандрую у часі.
Сьогодні я у мезозої.

Крізь тіло моє
Допотопні бредуть журавлі.

ПРО МОГО ДІДА

Поміряю душу легендами степу і моря.
Добуду іскринку, почеркавши льодом об лід.
А зір над очима – як зерен в куркульській коморі.
А люде такі, як про них говорив мені дід.

Він – воїн за плугом –
З характером був характерник.
Перуна не зрікся,
Хоча поважав і Христа.
На нього находило щось,
Коли – кров з молоком –
Розцвітали терни, –
Вдягав вишиванку і небо вечірнє читав.

Полин аж хилився від карого млинного вітру.
Дівчата на конях...
Співалася пісня про Все.
До нього, напевно, приходив хтось з іншого світу
Й забрав його врешті,
Як слово з народних пісень.

І я засинаю.
Лампадно заходжу, світаю.
Хатину під небом збудую собі з сірників.
А діда немає.
Нікого від нього немає.

А є лиш дорога до нього.
Вовіки-віків.

* * *

Безкровний шлях Чумацької дороги
І чорний лід бездонного Дніпра...

А що мені, а що мені до того,
Коли й моя печаль, як світ, стара?

Коли і я між Бугом і серцями
Загублений, задавнений, як чар,
Той самий чар, той самий ще, той самий –
Пекучо-ніжний, мов сумна свіча.

Он горизонт – як талія бабури...
Кровинка он – солона, як Дніпро.
Дрімлива Русь.
По очі кучугури...
А я об шаблю вигострю перо.

Хрести і космос.
Тіло мого вірша.
Молочно-синє небо і – політ...

Отак живем.
Бувало краще й гірше.
Живемо – як земляни на землі.

Після “двохсот” вже чуємсь козаками.
А після “триста” – хай прийде Перун!..

Я вбитими чумацькими шляхами туди іду,
Де кулі не беруть...

* * *

Що ці зорі вгорі?
То розігнаний бунт батогами!..
То розірване Сонце,
Що сходить по краплі вночі.
Крізь шипшиновий вітер
Проступлять на обрії шрами.
У мені перехрестяться
Ковані скіфом мечі.

У „хрущовках” радянських
На стелях засвітить безкрайність,
Якщо вірити серцем, –
Що щастя – то воля, то во...
А крило і сідло
Заважало виходить зі стайні
І пегасам каурим,
І тим, хто поет, а не вождь.

Наче булку, свій світ розділю
Між „Європою” й Сходом.
Розіб’ю, наче писанку,
Серце бездомне на всіх.
Все минуле мине,
У мені відійде, наче води.
І апостол Петро
Зарахує останній мій гріх –

Доморощений смуток
За раєм на рідній планеті
І у рідній Вітчизні,
За раєм у рідній душі...
І Велику Самотність,
Богів допотопних портрети...
І березовий сік
На старому грибному ножі.

Та я сам не пробачу собі
Недолюблених ранків
І приспаних кохань,
І наляканих пострілом птиць,
Той розігнаний бунт,
Ті пихаті під вікнами танки,
Ту прихильність зірок,
Що бояться зійти з висоти...

СНИ РІДНОЇ ЗЕМЛІ

1.

*Сидів і слухав полум'я осіннє.
Пив повну склянку п'яного дощу.
Отут моє крилатіє коріння,
З яким я до початку полечу.*

*Отут я був між Заходом і Сходом.
Отут я ріс між магмою і сном.
Люблю цей ліс. Він вчив мене свободи.
Люблю ріку, що зв'язує з Дніпром.*

*Тут сплять казки з відкритими очима
І бачать сни, старіші за слова.
Раз на століття прийде Одержима –
І довго в серці даль не зажива.*

*Багатий, сильний, бідний, розп'ятий –
Він завжди мій, оцей безкрайній край,
Де свято душ і календарне свято
Не співпадають – як любов і рай.*

2.

*Тут „грамотки” й рецепти самогонки
Однаково, з душею, дяк чита.
На той світ проводжають слізно-тонко...
Так само і вітають...
Це свята...*

*Святі свята. Свята рілля. Світає.
Світліє тиша.
Вітер. Дзвін. Лоша.
Коли засну, коли душі немає,
Оце все є...
Оце і є душа...*

3.

*В небі летить Дорога.
Іншої в нас немає...
Небо дитинства мого
Травами заростає.*

*Вікна хаток глибокі,
Як материнські сльози.
Ангел зеленоокий –
Бомж на отій дорозі.*

*Божо складає крила.
Хоче душі, не злота.
Доля ще так просила
Розказать анекдота.*

*В чорній горілці ночі
Зорі – як душі риби.
Хочеш а чи не хочеш –
Скажеш життю спасибі –
За мармурове сало,
За монастирські свічі,
Те, що повідцвітало
Й вічно до себе кличе.*

*Люту любов до пісні,
До кам'яної жінки...
І до хрестів залізних,
Викуваних із фінки,
Що, мов оті дороги
З того старого раю...
В небі дитинства мого
Травами заростають.*

* * *

Хочеш-не-хочеш, а важко бува –
Матюкнуся, зм'якну, згадаю Бога.
Біле коло від нечисті намалював –
Сам не можу вийти із нього.

Вітер гуляє сам по собі,
Тихий, мов голос в печерській лаврі.
Дерева – дороги туди,
Куди ще ніхто живим не добіг.
Вечір – як запах лавру.

У білому світі знову війна
І знову весна, нарешті.
І жити не хочеться
Без вина,
Бо знову звірині закони честі.

Хмарини біленькі летять, летять.
Стара комсомолка. Мітинг.
Заморською піснею наша б...
Свою територію мітить.

Отак би, як жовтень, спалив усе –
Й пішов би Чумацьким Шляхом.
Мені не потрібен ні біль, ні сенс...
Лиш клітка з чудним жар-птахом.

Відкрию ту клітку, немов порву
Своє білокрейдне путо...

Для того, може, тут і живу –
Щоб клітку чиюсь відімкнути.

* * *

Я сильний, мов шаман,
Що спить на шкурі лева.
Стезя моя – канат.
Із квітами іду.
За спиною шумлять
Нечесані дерева,
А спереду – ріка,
Віщуючи біду.

Далеко від усіх.
Тут край усього світу.
Тут порожнеча, дич...
Тут тіло без душі.
Не жовтень, не зима,
Не березень, не літо.
Язичницька журба
Зі схлипами машин.

Не радьте. Не кричіть.
Тут ходить доля долі.
Не смерть і не життя,
Не дим і не вогонь...

Я сильний, мов шаман,
Який виходить з ролі,
Щоб тільки кров зірок
Зітерти із долонь.

ЦВІТ КОРЕНЯ

* * *

Тріснула...

На те вона й струна.

Нащо ж тятивіти без упину?

Муза моя – баба кам'яна.

Юний Місяць – ніж мені у спину.

Густо прожили останній рік,
Взявши світ, як гріх беруть на душу.

Красно – на березовій корі.

Класно з дна виходити на сушу

У важкий солоний рай сльози,

Де ростуть крилаті свічі білі.

Неба несусвітні терези

Важать кров на вовчому весіллі.

А кругом дерева без імен,

Чути, як сніги ідуть на море.

І на Той світ хтось – навік блажен –

Із зорею про любов говорить.

Холодно і восково душі.

Душу ж не уб'єш.

Душа поранена...

На той світ вона спішить, спішить...

А прийде – чи він її порадує?

Голубою кров'ю по снігах

Напишу ім'я чиєсь глибоке.

І зігріюсь.

І відчую шлях,

Мов інтимне дихання епохи.

Й горизонт порветься, мов струна,

Наче тятива в руках дитини...

Муза моя – баба кам'яна,

Що читає голос журавлиний.

* * *

Тиха зоряна ніч
На озерній моїй батьківщині.
Тут десь родиться вітер
І чути, як вишні цвітуть.
Приїжджати сюди,
Може, й можна у білій машині,
Та по росах вельможних
Босоніж бродитиму тут.

Самосуд, самосад, самогон...
Ветерани за пивом блаґеньким
Міжнародного рівня політику
Люблять рішати:
«Гине, гине, – мовляв, – «биз вуйни»
Україна-ненька.

– Винуваті самі, –
Скаже дядько Василь, –
Ттвою...

– Вже прос... пали заводи.

– Ще й землю отак заберуть», –
Закурили дядьки під «сто грам»
І махнули руками.

Заметалася кров.
Зашипіла в термометрах ртуть.
Легким кроком мисливця
Свобода пішла за вовками.

За вовками віків,
За сумними громами повстань
Відчувалась весна,
Магматична, як мама-вовчиця.

З-за Уралу цокочуть іклиськами
«Інь» і «янь».
А з-за Бугу –
Концтабір і Ніцше...
У них нам учитись?..

Наче звір пуповину,
Минуле від душ відгриземо.

Монастирського меду сьорбнемо,
Щоб тіло душевне спасти.

В тиху зоряну ніч
Ще не знаємо –
Хто ми і де ми.

Як захочем літати –
Лягаємо під хрести.

ПІД НЕБОМ УКРАЇНИ

Зорянці Вербич

Тихо. Дуже тихо в Україні.
Тільки серед ночі де-не-де
То пісні прощально-солов'їні,
То зелене яблуко впаде.

То шабельним сміхом озоветься
Предок із міжзоряних степів.
Половецький кінь іще пасеться,
Руський відійшов чи відлетів.

Йде козак – штани широкополі.
Йде козак... як довго йде козак...
Може, тому, що іде по волі,
Тому і поволі –
Як сльоза.

Все, що справжнє, в пісню заховає,
Все, що рідне, у Пісні пісень.
Він не жне й не сіє, лиш блукає.
Ледве-ледве душу донесе.

Повз голів колгоспних, директорів,
Мерів, ворохобних куркулів...
Заклинання імпортованих моторів
І мовчання дивних журавлів.

Потім щось у ньому, ніби вихор...
Наче бунт свяченої води.

Й тихо в Україні.
Дуже тихо.
Як завжди.

ПОЕТ. РЕКВІЄМ

1.

Сльозокров потекла,
 Наче пісня по шаблі горбатій,
 Бо вдавився комфортом
 Останній природний поет.
 Він не може уже
 На великій воді написати
 Про легке й головне,
 Як росинка чи танець планет.

Він не вміє піти
 Й за свободу померти на вóскрес.
 Йому страшно повстати
 І здатися злим і смішним.
 А Перуна й Христа
 Він вже бачить
 Мальованих воском...
 Сльозокров'ю важкою
 Судьбу ж малювали вони.

Тож складає поет
 Свої болі охайні в совочок.
 Модна слава при ньому
 І білі, як вірші, хліби.
 Йому шкода себе і синів...
 Що вже скажеш за дочок?..

“Ах, якби ж за царату якого...
 Якби за тирана... якби...”

2.

Не любові продався.
 Не сивій, мов лірник, горілці.
 Не в скандали зірвався,
 Бо навіть вікна не поб'є.
 Після третіх півнів
 Хтось у ньому свистить на сопілці.
 Значить, щось ще при ньому
 Не приспане все-таки є.

Саможаль агресивний.
 Душевна бездітність і пустка.

І, як пастка,
Пасхальна пошана
Державних мужів.
А душа вже пухнаста, домашня,
Комфортна і тлушта.
На осінньому золоті
Він же її підігрів.

3.

Райські яблука гупають
В ритмі великого серця,
Що до болю нехитре.
Але на джихад не піде.

Він занадто ліричний поет,
Щоб на себе розсердиться.

Диким цвітом морозним
Зоря його ніжна цвіте.

4.

Вже і страху нема.
Вже усе полонила байдужість.
Грубим салом зимовим
Духовний хребет оброста.

Сльозокров замерзає,
За смертю красивою тужить,
Адже смерть не впізнає,
Де прірва, а де висота.

5.

Рідна смерть посміхнеться...
А предки й нащадки пробачать,
Адже “слаб чоловік”...
До своєї зорі не дотяг.

То ж до нього зоря упаде,
Наче доля заплаче.
Як дитя.

* * *

Така глибока кров...
Серйозний цвіт вишневий.
І дід в степу стоїть –
Весь правильний, мов храм.
У пам'яті його –
Старі моря і леви...
Очей дівочих риба чи кора.

Він ближче бачив смерть,
Ніж очі ті тривожні
З глибокими слізьми,
З глибокими людьми.

Коли нема доріг –
Нічийний подорожник,
Не страшно ні суми,
Ні шляху, ні тюрми.

Така глибока кров...
З Молочним Шляхом злита.
Не вистачає слів.
І видно через лід
Найбільшої зорі
Червоно-синій злиток,
Який летить крізь серце до землі.

Не всі ми доживем
До вітру того степу,
До дідових ночей,
До дідуха очей.
Усе розпочалось
Із вибуху й вертепу.

Така глибока кров
Нікуди не тече.

ВЕСНА І ВІЙНА

За Родину горсть умирает, за свободу – десяток.
А вся остальная война для кого?..

Із пісні В.Оксіковського “Махно”.

1.

Цвіт рожевий, весело танцюючи,
Падає з п’яніючих дерев.
Вік – як віск, –
Тепло своє кочуюче
На погані долари дере.

Театральний Місяць над левадою.
Сік блистить вікном у інший світ.
Серце, мов обличчя, що пригадує,
Як воно стогнало у траві.

Пахне тілом жінки високосної
Ця земля космічно-весняна,
На якій із шаблями і косами
Юні весни... і стара війна.

І війна, стара та неодружена...
Тяжко воювати навесні...

Блиснуло.
І з голосом простудженим
Сам Перун пронісся на коні.

Дві сестрички-кулі обіймаються:
Тій на Захід, ну а тій – увись.

Десь над серцем хлопчик усміхається
Той, що на війні не народивсь.

2.

Старе, набридле предкам нашим небо...
Сіряча правда.
Золото церков.
Весна й війна,
Якої всім не треба, –
Як сік і кров.

Весна й війна.
 І цвіт, і бинт рум'яний...
 Безкрилий ангел душу обійма,
 А ж поки окаянно-покаянна
 Засне зима.

І златосрібне молоко із медом
 Захлюпає, розбестить далину.
 Весна й війна.
 Вони усій планеті
 Складуть ціну.

І після того вірити у поступ?
 І після того людство прославлять?..

Липке, набридле... з молитвами й постом...
 Як в церкві... татъ.

Та серед людства –
 Мама і кохана.
 Та серед людства –
 Діти і діди...

І я впаду поранений, весняний
 У їх сліди.

3.

Дурна війна поза межею слів.
 Багдад гуде молитвами імамів.
 Я, в людстві розчарований, змілів,
 Немов дитя під бомбою без мами.

Свої зірки голос загубив,
 Який вже чув, мов дзвін своєї ж крові.
 Повстали рабовласники.
 Раби ж
 Були і так завжди й на все готові.

Печаль космічна.
 Бойня ще земна.
 Хоч не за землю, не за честь...
 Куди там...
 В мою весну просочилась війна,
 Немов ковбой з поведками бандита.

Тож замість птахів зверху літаки,
Немов розп'яття срібні в золотому...
Чом людство не людніє за віки,
Відомо тільки Богові.
Одному.

* * *

Що вже нам питати: хто ми? де ми?
Забувати внукам не з руки
Шрамами написані поеми,
Вишиті шаблями сорочки.

Як останню заповідь для сина
З материнським хлібом на столі:
"Не топчи найпершу батьківщину,
Коли йдеш до іншої землі.

Запитай у вітру, нащо жити,
А у моря – нащо сіль і даль.
Але щоби умирать навчитись,
Треба бути – "плавити кришталь".

І коли завітне терен в пісні,
Підуть в танець зранені вовки,
То уже вертатися запізно.
То уже прийшов ти навіки.

Можеш мати шаблю, можеш свічку,
Можеш жінку, золото, струну.
Але як Чумацький Шлях покличе,
Ти згадаєш бабу кам'яну".

Страх і сміх за верхніми дверима.
І нема – ні хто, ні де ми є.
Та заради золотого Риму
Світ поета запросто проп'є.
Та заради золотої рими...

* * *

У чужих дзеркалах відбивається наше небо.
Той, кому трохи важче, співає думу.
Той, кому більше, ніж іншим треба,
Просить в Бога середину між болем і сумом.

Загубилось село у бігах до європ-америк.
Тільки юні хрести замість крил із-за плеч тремтя.
Дні проходять пусті по пісках – як колись піонери
Разом з вчителем мов чужоземних, що зна їхню «мать».

Легше вмерти тепер, аніж якимось не вдома жити –
Чистим покручем, що пнеться, преться в липкі пани.
Але білим по білому генами треба вчитись,
Щоб ні піни, ні блиску, а просто –
Мов зняти з живої струни.

Старосвітські пісні про болюче цвітіння яблунь
Нас примушують думати: хто ми, куди й кому.
От би волю дали, а тоді вже, оді вже я би!..
Ну дали.
Але ж воля для сильних
І тих, що зазнали мук.

А так: доля козацька – горбата турецька шабля,
Що – мов усміх дитини, коли не була в крові...
А коли согрішила, то як вже, то де вже, що бля?
Людський світ і без неї стоятиме на голові.

Доки виссе усе...
Доки стане й зітхне на зорі
Той останній поет, хто відчує, що все не так...
Дуже-дуже важливе, сумне, просте і прозоре
Раз відкриється вербам
Й навіки замкне уста.

* * *

Я мав твій хліб і пив твоє вино.
Вітриська кіс уста чийсь сушили.
Твій рід старіший за Христа – як Ной, –
Якого дощ очистив і окрилив.

Ти те, до чого звикнути – ніяк.
Продати можна, а купити – в біса!..
Я зовсім – ти, а ти – хоч трохи я:
Сльоза, трава, метелиця, гульвіса...

З варяг – у греки. З церкви – в козаки.
Повстання, бунти, крики революцій!..
Годована з ворожої руки
Своїм же хлібом, мішаним на муці.

З тобою важко й високо мені.
Хтось жартував, а ти любила справді.
Сміялася, як іскра у вогні,
І плакала, щоб мій не бачив прадід...

В гаях, в корчмі, на гетьманських балах –
Співала вся – глибока і дитинна...

Твоєї долі зламана стріла,
Тебе я вибрав генами,
Вкраїно.

РАБ

Не каявшись, спокутуєш гріхи.
Спокутали...
Чи буде ще покута?
Стоять у хвилях вічної ріки
Ті, що прийдуть, і ті, що вже забуті.

І їх серця, мов царство пірамід
В цей вік шалених пристрастей і злетів.
Лиш б'ється дзьобом в неба синій лід
Трагедія придворного поета...

Він світ любив на сотні літ вперед,
Він ворожив на древнє й на погане,
Духовний хліб в гіркий всадивши мед
Земної туги смерті і кохання.

Він вільним був, як течія Дніпра,
Яка у греблях вирішила стертись...

Боявся жити, тому не вмирав.
Тепер своє спокутує "безсмертя".

ІЗ ЛІТОПІСУ

З лісу-пралісу, з діда-прадіда
Ми із дому Додому тягнемось.
І не знаємо, як назватися –
Чи землянами, чи бродягами.

Триста років іга монгольського.
Триста років іга московського.
Сплять літаючі наші голови
Десь між Місяцем і Підковою.

Триста років палено й колото.
Триста років – чортом по білому!
Заіржавіли сніг і золото
На Україні – в полі вільному.

Причепивши орден "За мужество",
Хтось із нас бив би салом ворога –
За Петрів батіг, за замужество
Катерини й степу просторого.

Проклинав би вождів, навальників
І жалів би себе, хар-рошого!
Є калина і плач ковалика
Під небес голубою рожею...

Бо і ми, бо і ми запрошені
На весілля Сонця і Місяця...
Триста років – пісні хорошої,
Вітру й зір, що у душах бісяться!

СТАРИЙ ПОЕТ

Старий поет зустрів ще молодим
Свої пісні юні іменини...
Це не туман. Це вже осінній дим
Поламаного полум'я калини.

Поет летів на щастя світове
З гріхом любові й муками сумління.
Душа за вітер старша, а живе –
Як чистий голос свого покоління.

Йому стають милішими сади.
Його зоря ще вабить, та не гріє.
Та нікуди від себе утекти
Чумацьким Шляхом, що веде на Київ.

Він з Музою зустрів на самоті
Свого кохання сиві іменини...
Це не туман. Це лиш осінній дим
Поламаного полум'я калини.

В диму тім вічність віддана за мить...
Захрип від тиші і оглух від крику.
Його Мартинов десь іще біжить
Під Машукові тіні чортоликі.

Оце життя. Отут. Не там, колись...
Він має час – то має і свободу.

Старий. Крилатий. Сни усі збулись.
А “для народу можна й без народу”...¹

¹ Слова декабристів

* * *

Допоки не згірк ще вітчизни дим
І є ще ті, хто готовий померти за села і прерії,
Доводиться бути героями тим,
Хто був би лише диваком в імперії.

Шляхетні шляхи їх, мов тіні свіч
І тіні богів поганських.
Ворожі мечі їм, як дві криві,
Схрестились у смертнім танці.

Їх мало було, а зосталось ще
Удвічі, утричі менше од віча...
Тих, кому в кров запеклася честь
Характерним характером чоловічим.

Їм крила завадять іти в юрбі,
Летіти – вага вітчизни.
Приходять, дзвенять, мов біси на біс
Осіннім багаттям тризни.

Отак, як майбутніх богів ченці –
Незрозумілі, розп'яті...
Як віск по свічі,
Як роса по щоці.
Все одно – перші, а чи десяті.

Допоки не згірк ще вітчизни дим
І є ще ті, хто готовий померти за села і прерії,
Доводиться бути героями тим,
Хто був би лише диваком в імперії.

* * *

Жилава пісня і не мілка,
Довга – немов Дніпро...
Предків далеких голос в кістках.
Друг – мов сумний Харон.

Так от живемо.
Така весна.
Капає сік зі свічок.
Вітер старенький.
Хвилька вина.
І не болить ніщо.

Небо на крилах, кайдани – теж.
Запах і дзвін зізди.
Мат і молитва... і все святе –
З вітру, вогню, води.

Місячним світлом розмита Вісь.
Даль, що пройшла крізь сон...
І надпочата серцями вись
Тьохкає в унісон.

Мокро-червоним шнурком піску
Рветься чарівний час
З тим, що любилося навіку
Перший-останній раз.

Зараз до Шляху тягну себе,
Як до ріки човен.
Зорями плаче печаль небес –
Наче з розтятих вен.

Вугільна темінь бандурних душ...
Тята струною кість.
Так і чекаєм в старім саду
Тричіблагу вість.

* * *

Вітер історії котить недопалки буднів
Світом, що білий, мов хліб, а чи сніг, а чи цвіт.
Після повстання такими вже більше не будем,
Адже повстати – то значить злеліяти міт.

Потім підперти хребтами його і хрестами.
Потім любити у ньому себе і його у собі.
Як до вина, доторкатись до шаблі устами.
Наче коханці, віддатися голій судьбі.

Ріжем газетами струни, тремтливі, як руки.
Мармур рожевий... І падає вільна зоря.
Світ, розіп'ятий на хрестовинах вікон на муки,
Чорною кров'ю тихо в собі догоря.

Звірі і діти радіють ненашому щастю.
В жилах русалки бензиновий протяг з пільми.
І бомбовози у небі літають занадто часто.
Знову щось коїться із людьми.

Доки читаєш вечірні свої газети,
Сильний байдужий вітер несе печаль.
Зорі нам падають, мов жебракам монети.

Мабуть, комусь нас жаль...

* * *

Нерви Твої вологі – мов під корою тополі.
Пісня Твоя крилата – мов ласка долі.
Дзеркало Твоє – шабля, гола, як правда.

Що ти – не знаю.

Але ітиму до Тебе завжди.

ОСІННЯ УКРАЇНА

Цикл

1.

*Осінньо. Сінно. Синьо і осино.
Усмішка в люстрі скіфського меча.
Во ім'я Духа, Матері і Сина
Шлях в інший світ теплює свіча.*

*І непокрите травами коріння,
Як голим серцем зірвана зоря.
Сивіють вина – то вода осіння.
Із клена лист – мов лист з календаря.*

*Горбаті духом не летять нікуди,
А ті, що не вернуться, – хай летять...
На те вони, на те вони і люде,
Щоб не в собі шукати благодать.*

*Осінній ліс говорить із собою.
А степ такий – мов дідова рука.
Який наш час – такі його й герої.
Кінець імперій – пусто у віках...*

*У лісі пусто.
А в душі плакучо.
Осіньо. Сінно...
Голос – як сльоза.
І щось таке смішне і неминуче
Лежить на несусвітніх терезах.*

2.

*Оце така осіння Україна.
Хоч землю їж – а іншої нема.
Розвіюся по “женицинах” і винах...
Поет не гетьман.
Лаяти дарма.*

*Шаблина з льоду.
Ствол із очерету.
У сні і в бурі він такий, як все...
Не лізе в світ – як вічність у газету.
Сльозу пасе.*

*По горло в пісні і по очі в зорях,
Що, вітряні, злітають в океан,
Полинний сік просторий і прозорий.
Сам собі пан.*

*Сам собі пан.
Ні страху, ні неволі.
Хмільний відстій століть, тривоги і гроз.*

*Оце тако...
Спішиють собі поволи
Дніпро – у Лету,
Лета – у Дніпро.*

3.

*Велика осінь.
І старий туман.
І замість даху зорі наді мною.
Я тут живу, немов мене й нема.
Я ще люблю ту воду під вербою.*

*Від свічки свічку терпко засвічу
В сільській церковці з коренем глибоким.
І сонну душу кутаю в парчу,
І сонне тіло зваблюю в осоку.*

*Як пережити осінь цю мою?
По кришталю – солоний мед сльозини.
Столітні вина пригоршнями п'ю,
Немов печаль з обличчям батьківщини.*

*Сестра лата озонові дірки.
Брат косить трави під водою Лети...
Таке от щастя з Божої руки,
Безумно-тихе – як печаль поета.*

*Така от карма: битися об лід,
Нести в собі велике свято Роду...
Багаття, річка, зірка і політ...
І золота осінь –
Плата за свободу.*

4.

Намацую цей дощ, неначе нерв,

Хоч наді мною небо повітове.

*Куди ж мені податися тепер?
Бо не податись я ще не готовий...*

*Куди ж мені подітися навік?
В любов чи гроші, подорож чи славу?*

*Яке б вино не випив чоловік,
Усе воно на зорях і на травах.*

*У скіфських вазах чути голоси.
На вазах тих – сузір'я і суцвіття.
Сльоза відбита в крапельці роси,
Така одна, мов ти і я у світі,
Що слухаєм дитину в животі
Чи зірку в небі, чи ріку підземну...
Я так нестерпно жити захотів,
За все сплативши кров'ю,
Недаремно:*

*За славу й волю, хату і садок,
Струну, що в'яже прірву чи вершину.*

Куди ж мені?..

*Вертаюсь до казок
Про козака
І дівчину-калину.*

ВІДВІДАННЯ ХОРТИЦІ 16 ЖОВТНЯ 2003 РОКУ

Тут нап'юся журби, голубої, мов даль непочата.
Прибережні піски, мабуть, глибші за воду Дніпра.
Горизонт розриває задумана хата крилата
Хрестовинами вікон, з яких ще не злізла кора.

Тут пером не візьмеш.
Тут метафора теж ні до чого.
Тут розгульно й блискучо душі,
Наче шаблі в бою.

І сховатися ніде від свого єдиного Бога...
Та й навіщо?
Адже я люблю Його, а не боюсь.

Козаків імена, ніби назви пташок України.
І баби кам'яні, із якими цілуюсь в запій.

Тут одна тільки суть –
Тут немає рожевої піни.
Тута дихав на зорі і предок розхристаний мій.

Кров його золота он розлита, як осінь, як осінь...
І таке відчуття, що я віщий, що вічний тепер.
Курінні кураї, мов коханої відьми волосся,
До Осі, до хребта прив'язала волого себе.

Прив'язала цей день...
І душа, як по шаблі сльозина,
Попливла, попливла –
І десь там проросла полином.

Острів Хортиця – Русь.
Не країна...
Чи ж Україна?..

Шкода тільки –
Вкраїна не Хортиця вже давно.

БЕЛАРУСІ

В особах Ригора Барадуліна, Генадзя Буравкіна, Ніла Гілевіча, Васіля Зуйонка, Алёся Пашкевіча, В'ячеслава Рагойші, Тіни Палинської...

А де Ваш Степ?

Лише ліси й вода...

Пасуться зубри, добрі, не заласкані.
Як наша, їхня воля молода.
Обличчя волі під старою маскою...

Її достойні – хто б за неї вмер!..
Юрба ж себе не визволить нізвідки.
Отруєні свободою тепер
Летять назад: не до держави –
Клітки.

Ляка нас євнух, зляканий крилом,
Що знає Як, але Ніяк не може...
Знов стоїмо між Гідністю і Злом,
Христом, Аллахом, Сонцем ріднобожим.

Сябри-поети, мила Беларусь,
Крилатий корінь нас єднає з Вами.
Тому до Вас я вільним повернусь.
Вас вільних маю бачити так само.

Поет слов'янський – більше, ніж поет...
Цар, президент... не з нами... як і маса.

Який короткий і болючий злет
За нас усіх в Максима і Тараса!²

За всіх таких, без гідності і неб,
Що вибирають волю для Варрави...

Сябри-поети,
Дух Ваш – вільний Степ,
А Хрест – то Шлях
Від Клітки до Держави.

21 груд. '03.

² Мається на увазі Максим Богданович і Тарас Шевченко.

* * *

Задушлива периферійна воля.
І жити нецікаво. І ніяк.
Пишу пісні. Сильнішаю від болю
Човен роблю. Дивлюсь на Зодіак.

На Сході – келих риб'ячої крові,
На Заході – глибокий синій дзвін.
А тут домашньо, тепло, вечорово,
І вишиті пташки на рукаві.

Здалека чути дивний голос моря,
Довгобородих старців шварготню.
Ні тих, що тут, ні тих, що в поїзд скорий...
Я не виню.

Лелечі гнізда. Церква-торт синенька
В моїх краях, де рай і кураї,
Де журавель криничний низько дзенька,
Перуна ідол за хрестом стоїть.

На білих корах написи червоні.
Зарослі вітром скелі, скрип сосни.
І спогади, неначе сиві коні,
Пасуться вздовж бандурної струни.

Ріка велика. Плакати не вміє.
Тече й тече.
Кипить сльоза зорі.

Задушливо...
Космічний вітер віє...
Зелений лист зрива з календарів.

ДРУГЕ ДИХАННЯ

ПОЕМКА БЕЗ НАЗВИ

1.

Почалося з повстання.
Заплющивши очі, бачу,
Як важкі племена
В час народами бути йдуть.
Дерев'яними цвяхами
Їхні герої плачуть,
Научившись в орди
Перемагати орду.

Знову віє ізверху
Насичений кров'ю вітер,
З поволок божевілля
Сплітає собачий бред.
Час іде дуже важко.
Як простір.
Як в'януть квіти.
Або як дозріває
У душах пісенний мед.

2.

Приглядаюся тут...
І приходять високі-високі
З чорно-сивих пісків,
З моїх жил
Молоді голоси.
Голі предки шабель
Із хребтами дзвінкої осоки,
Хто свічу запалив,
Бо зорю не одну погасив,
Що упала уверх
Аж на крові зробилися кола,
Дзеркала заблищали,
Як вікна далеких душ.
Медовуха тобі
Не о'кейська пепсі-кола
Із надкушених яблук
У райським старім саду.

Все вже є і у нас –
І бездомний пророк,
І немодна краса, й тусовка,

І біблійне лице,
І придворна манірність вовка...

3.

У селі полини
Дістають до пупів
Тонкобедрих мавок.
А неголений дядько
З Чеченії сина жде.
Лиш лелека –
Почне будувати гніздо,
Але так залишить –
Не назовсім, звичайно.
Тільки про чорний день.

Мабуть, все-таки справді:
Єдине моє спасіння –
Повернутись до себе,
Щоби не порвався час.
Ці вершини і прірви,
Ця ясність,
Що сліпить моє покоління –
Це опора в безодні –
Вони доконають нас?

ТРИПТИХ

1.

Ти ще не маєш волі?
 На тобі, хлопче, на!
 Хай обростає тілом
 Шоста твоя струна.
 Хай ми за все заплатим.
 Хай не такі, як всі...
 Нам тут дано багато.
 Не чумаки ми. Сіль.
 Воїни й буквоїди,
 Модні, святі, важкі.
 Ми нікуди не їдемо,
 Ми – старенькі квітки.
 І не вміємо жити.
 І не хочемо сну.
 На Америку злитись –
 Мов любити війну.
 Хочеться грошей, шику.
 Хочеться недущі.
 Стати пекуче диким
 І не писати вірші...
 І не писати! Жити.
 Так, як живуть громи.
 На віках ворожити,
 Доки світимось ми.
 Хто ще не має волі?
 Всі ми в гостях. Усі.
 Душами твердо голі...
 Хлопче, не їдь по сіль.

2.

Ми живемо, як діти.
 Ми живемо – назад.
 Вміємо грішно радіти
 І прощати свій сад,
 Що не родить він яблук,
 Тільки лист золотий.
 Допоміг йому я би,
 Та боюсь висоти.
 Щастя – вільне падіння,
 Горе – весни без крил.
 Плаче серце осіннє

В пінні гриви кобил.
 Все кругом закрутилось.
 І я сам – як листок.
 Всі пісні відгостили,
 Схвилювавши пісок.
 Вже простуджений голос.
 Тихо вабить земля.
 В полі рідно і голо
 Чути зойк журавля.
 Я люблю цю осінність.
 Я до неї вернусь.
 Пахне вічність на сіні
 Несказанна, як Русь.
 Що у мене зосталось?
 Хто чекає мене?
 Жив я вперто і мало.
 Може, це й основне.

3.

Хочеться вовком вити –
 І ні про що, й про все...
 Хочеться заробити
 Світле й сумне лице.
 Карти на карті грати
 І цілувати ром.
 Хочеться вибирати
 Поміж ним і Дніпром.
 Хочеться – значить буду!
 Світ покажу собі.
 Влізу в собачу буду
 Й запрошу голубів.
 Всі ми підем навіки –
 Знаєм про це, чи ні...
 Всі ми отут каліки.
 Всі ми ледь-ледь сумні.
 Слава людська минає,
 Гроші, любов, світи...
 Ми головного не знаємо,
 То ти нам, Отче, прости.
 Я неслухняний, впертий,
 Часом природно злий.
 Часом хочеться вмерти,
 Часом – слухатись мрій.
 Злиплий від меду світе,
 Ти ні про що й про все...

Хочеться вовком вити
Світле й сумне лице.

ІЗ «ЛІТОПІСУ ВІТРІВ»***ПЕРЕЛОМ***

1

Ох, слов'яни, слов'яни!
Європа кипить у Леті...
Доженемо її –
І по колу
Підем назад.
Крізь підкову епох
Бог сміється
З машин-поетів,
Християнства,
Буддизму...
Жаліє чорта
І б...

Мавзолеї порожні.
Століття –
Секундам рівня.
На кладовищі зір
Промінь кістки
Покришить наст.
Вічне Сонце заходить –
Мов ріжуть на свято
Півня.
Віщий Місяць на небі –
Просто чекає
Нас.

Умирають всі відьми,
Лихі, вовкулаки
Навіть.
Дуже добрі вони
Біля Смерті
Стають завжди.
Відшуміли, як дощ,
Незаплетені коси
Мавок.
Світ не вірить у них,
Бо немає
В річках
Води.

Ох, слов'яни, слов'яни.
 Ми любим коней і поле.
 Як цигани,
 Ми вільні душею,
 А тілом – ні.
 Нам стерня під косою
 Приємніше серце коле,
 Аніж погляд Сатурна
 Увечері при
 Вогні.

Переломна епоха.
 Осіння весна планети.
 А народи летять,
 Мов кленові листки у синь.
 Вже імперія вмерла.
 А Фауст палить газети.
 Мефістофель ридає:
 «Хоч істину попроси!...»

А навіщо вона?
 Я «нещасне білкове тіло»?
 Я – танцююча статуя.
 З глини –
 Й у глину йду?
 Відлюблю, відспіваю,
 Відплачу
 Щиро й несміло.
 Ну, а дух, якщо є...
 Все одно йому:
 Він же дух.

...Ох Вітчизно одна!
 Хоч ти бідна –
 Не маю іншої.
 Покажіть мені того,
 Хто жити сюди послав!
 Я із себе себе
 Дістаю темноокими
 Віршами
 Під ячання вітрів
 І усмішку могильних
 Трав.

І допоки до нас долетять

Від зірок сусіди,
 Срібне ангельське пір'я
 Заквітне
 В людській руці,
 То
 «Блаженний усяк,
 Хто цей світ відвідав
 У фатальні...»
 Фатальні,
 Фатальні
 Хвилини
 Ці.

КОРІННЯ ЗІР

1.

...Тільки нерви здають.
 За усмішку дерев
 Світ ховає гніздо лелеки.
 Тільки нерви здають,
 Мов струмки навесні,
 Мов коріння світил далеких.
 Одкровення мої,
 Крові лінія з вас.
 Путь гармонії:
 Хто ми? де ми?
 Переходять зі шрамами
 В рок і джаз
 Мудрі й світлі
 Чиїсь поеми.

Революцій немає,
 А війни ще
 Потрясають планету Сонця.
 Динозаври зів'яли...
 Прозорий щем
 В жовтозубих очах
 Японця.

Доларова Америка!
 Бідна ж ти:
 Ніби стелиш
 Тропу прогресу...
 Перша – в СНІДах
 І перша

Заходиш в дим
Суєти, склобетону, преси...

2.

А космічний романтик
Знайде в тобі
Все, що Байрон
В папір мережив, –
І польоту в незнаність
Вербовий біль,
І монархій
Проклятих вежі.

Негри біло танцюють
Свою печаль.
Всі народи –
Мов квіти в лузі.
І здається,
Що зорям
Мене не жаль,
Та здається,
Не треба друзям.

Тільки звірі
В зіницях моїх лежать
І зализують
Рани долі.
А любов... а "любов тут –
Як мед з ножа,
А безсмертні –
То душі голі.

А грішніші –
Справжніші
На цій землі.
З ними легше пробути
Горе.
Он сивуха розметена
По столі,
Як зрадлива сльоза
Покори.

І щасливі старіють,
Безногі – теж.
І красиві ридають в руки.

Щось таке неповторне,
Таке без меж
Є у цьому житті,
Як мука...

3.

Президенте Кравчук,
Ви, гетьмани епох,
Добрі, гірші, лукаві,
Різні...
На камінні прозорому
Мокрий мох
Залишає ваш погляд...
Слізний.

Тут історія робиться
Для людей.
Псам – до біса
І Брут, і Цезар.
Діти родяться,
Квіти...
Земля гуде.
Сміх, мов клоун,
По лезах.

А волошкові зорі!
Волошки... вій.
То медово, то знов –
Ніяко.
Дикий космосе,
Бачиш?!
Я свій, я – твій!
Ми з тобою такі
Друззяки!

ГНІЗДА І ДЗВОНИ

1.

Але шкода, що вірші
Рятують лише людей...
Йдуть безногі дощі
На святе безголів'я
Сосен.
У асфальту смолі,

Мов спокутник,
 Лежить Антей.
 Що потрібно полям –
 Осінь віршів
 Чи вірш
 Про осінь?

Он розкриті кургани.
 Скелети мене й коня.
 Зимуватиму вічність
 У цьому близькому
 Світі.
 Гаснуть вічні вогні:
 В міжвоєнних отих вогнях
 Сиві душі солдат
 Перестали уже
 Горіти.

2.

Всьому страшно сьогодні
 В країнах, яких нема.
 Довгий погляд грози
 На зашитих вітрилах часу.
 Для душі порятунком
 Стає корчма,
 А для тіла –
 Їдальня.
 Бажано
 Вищого класу.

Сильні мовчки страждають,
 Як звірі, полин-трава.
 Тут боятися ризику –
 Значить:
 Не треба жити!
 Хто свободу свою
 За дірявий Кондом
 Продавав...
 Ну а хтось і за душу
 Не міг ні фіга
 Купити.

ОЗОНОВЕ ОКО

1.

Так багато розумників...
 Хоч би один чарівник.
 Хоч один чарівник
 При дворі королівському –
 Блазень... чи українець...

Що Європа?!
 Вже й небо для душ –
 Чорновик.
 Наше щастя чи горе у тому,
 Що ми наївні?..

Зачаровані вітром
 І шумом соснових круч.
 Як вогнем по воді –
 Крильми душу гойдають зорі.
 А під ними –
 Озонове око, немов обруч,
 До Творцевого серця –
 Навиліт –
 Таке прозоре.

Романтичні степи,
 Романтичний небесний шлях.
 Наче кров по снігу,
 Крізь тумани димить Венера.
 На могилах віків –
 Таємничі відблиски плах.
 І гудуть, і гудуть,
 І гукають когось печери.

А Велика Ведмедиця
 Лапу залиже сном.
 Над сузір'ям Стрільця
 Золотий затріпоче Лебідь.
 Сто разів омивається вічність
 Нічним Дніпром,
 Мов дзеркально сто раз
 Виливає себе на себе.

Серце в Бога болить.
 Мов солодкі дощі,
 Розмиваються косми долі.
 Ми у вічності часу –
 Маленька мить!

Чому ж так живемо поволі?

Хтось майбутнім живе,
Хтось минулим...
Хтось пестить біль,
Мідним медом п'їтьми
Упиваючись донесхочу.
А на фоні журби –
Очі вин голубі-голубі,
Ну такі голубі –
Як очі...

Ми не вміємо чути,
Як зранку росте трава
І як старіє Місяць,
Допивши магічну силу.
Все зовемо когось.
Але нас ще ніхто не звав.
Бо вже чути було б,
Як іскряться об Сонце крила.

Світу свято святе
На землі і на небі, й далі...
Запах воску і шаблі
Нагадує нам його.

Ветерани, вогні,
Геніальні пісні й медалі...
Й оптом продані тіні
Невидимих нам голгоф.

2.

Тільки разом з життям
Ви візьмете в поетів душу,
Як з промінням своїм
Облітає туга зоря.
Як глибокі вітри
Очерети на дні ворують
І тривожать
“Летючих голландців”
На місячних якорях.

Залишається нам тут –
Чекати й робити діло.

Вічний самогіпноз
І квитки: “Карнавал троянд”.

Лиш майбутня – душа.
Лиш в минулім красиве – тіло.
А у формулі вічності
“Ігрек” – то наше я.

ПРОДОВЖЕННЯ

1.

Мій “Літопис вітрів”
Вже забув про свого Літописця,
Доки я не писав,
А зі смаком і болем блукав
По заморських світах,
Де учився читати по писках
Грішні душі людські:
Може, є серед них і свята...

Вигравав я у себе самого
Задавлену битву,
Де убитих нема,
А поранених цілий мільйон.
В самоті я любив
Слухати зорі
І предків молитву,
Попиваючи вина,
Що схожі на цвіт анемон.

Від поліської мавки
До баби в степу кам’яної
Часом тільки матюк,
А назад вже молитви нема..
Злих бабів не люблю,
Але зватиму мавку сестрою,
Доки прийде зима...
Доки прийде Сама.

А Дніпро з берегів хай виходить,
Хай лід розриває.
Хай танцює душа,
Як форель золота у човні.
Хтось в минуле своє
Може втрапити і на трамваї,

Хтось на сивім коні.

Хтось живе одночасно:
В минулім, майбутнім і нині.
Кулеокі діди
Комусь казку в колисці уб'ють.

Ніжно-ніжні поети
За горло висять на калині
Або люто горілку
З долонь тонкомузячих п'ють.

Наче цвинтар квітневий,
Пронизлива туга за раєм.
А крізь тіло ростуть
Соковиті весняні дощі.
Поміж болем і кайфом
Біль золотий вибираю.
Біль таким до душі.

Адже рай на Землі –
То останнє пристанище болю,
Темна сила біліє,
Коли вже пропащо до дна.

Я нарешті знайшов
Крик первісний
На білому полі.

Тому так по-дніпровськи
Сумує моя струна.

ПОДОРОЖ УКРАЇНОЮ-ХХІ

Грибасті дачки, цвинтарі, тополі...
Обабіч шпал то степ, то лісостеп.
І жили рік, як сьоме небо, голі.
Хлібина Сонця...
Церква вглиб росте.

Полинний присмак пісні над курганом,
Базарчики стихійні – «Піво», «Квас»...
Тут навіть дим з махновського нагана
Ще купите,
І щось від «Adidas».

Зруйновані млини, заводи, ферми...
Скрізь мітинги – як танці на гробах.
А дві доби – такий келійний термін
Проїхати Вкраїну яко Шлях.

Луганськ – Донецьк – Ізюм і Запоріжжя....
Софіївка, Джанкой, Житомир, Львів...
Народи – в назвах.
Щось одне відріжеш,
Вважай – усю історію підвів.

Давно мандрую в просторі – як гроші.
А кожен простір – то приспаний час.
Комусь вже й степ – неначе шлюбне ложе,
Де хтось колись кричав, робивши нас.

Я вріс корінням в землю цю по крила,
У світ, де більше блиску, ніж тепла.
У цьому моїх віршів ніжна сила,
У тому, коли треба, сила зла.

Тож їду Україною до себе,
Як під водою, – у такий туман.
Метал червоний вітряного неба...
І слів – нема.

А дні такі – усмішки журавлині
Чи зайчєнята сонячні з мечів.
Церкви біленькі – як боги із глини,
І блискавки – коріння райських снів.

В нас печеніги, половці і скіфи

З аїром в зататарених очах.
Ми любим плоть.
Ми родим наші міфи.
Вітрами нас хрестив
Чумацький Шлях.

Чого ж мені у хаті не сидиться?
Вже дім – як дим,
Як синій нерв ріки.
І журавель у небі, і синиця.
Іде наш поїзд – як ідуть віки.

Дівки уздовж струни, як риба, голі.
Проста, як пісня, осінь. Журавлі.
Ворони білі з профілем монголів
І чорні люди з профілем шулік.

А зверху небо зоряне, як зоране,
Засіяне по чорнім золотим.

Проїду Україною на «скорому»
Крізь хвилі, по яких не вмію йти.

* * *

Красивий вітер.
Людські очі вовка...

І – все, і – все...
Ще мого діда золота примовка
Про світ не цей.

Душа – немов колиска без дитини –
Колише даль.

А із «мобілки»
Пісня старовинна і молода.

В такому часі народитись
Припало нам.

Кому ми будем знамениті,
Як всім хана?..

* * *

По лезу ножа лише із ножем пройдеш.
Зозуля куватиме в теплих, як сльози, скронях.
Шаблями по рейках – яких вже нема ніде.
Імперія гола.
Цілюються лежачи коні.

І кирзові лиця снують з голосами вод.
Між ніжністю й матом
І нами – рабами волі.
Минуло – як блискавка, як анекдот, –
І загуло по полю.

А небо під колір хлібів святих.
А зорі – як з глини й квітки.

По лезу ножа не знаєм, куди іти...

Добре, що знаємо, –
Звідки.

Зміст

ДАЛЬ НАДПОЧАТА

Це золото сріблить моє волосся,
Сніг чадить.
ОДКРОВЕННЯ

ІЗ ЦИКЛУ “ПРОВІНЦІЯ”
ІЗ ЦИКЛУ “ПРОВІНЦІЯ І КОЛОНІЯ”

ТВОРЕЦЬ І ГЕТЬМАН
ХРИСТОС
ПРО ПЕРУНА
Летіти вміли. Не вміли впасти.
ЗНОВУ ВДОМА
Несемось Чумацьким Шляхом.
ПОЛЮВАННЯ
ЗАКОН ЖИТТЯ
А вздовж найдовшої води —

СТЕП *Цикл-поема*

З мітингової площі,

СМЕРТЬ ЗОЛОТОГО МІТУ
Американський щоденник
(Поїздка перша)

СМЕРТЬ ЗОЛОТОГО МІТУ
(Поїздка друга)

БАБА
Українським поетам не можна вмирати рано.

І сотні раз я гинув на Русі.
Кипить цей холодний, неніжний до серця час.
Ну принесе хтось пластмасові квіти до Тебе...
А що батьківщина? —

КОРІННИЙ ТРИПТИХ

Стоїмо на землі, у ярмі винуваті...
Отак вижива домоткана моя батьківщина...

СЕЛО ХХІ. РЕТРОМОДЕРН *Цикл*

СЕЛО ХХІ. ГЛИБИНКА

Жили на колінах.
Боліло дивитись на небо.
У хаті селянській свячена вода й самогонка.
Це листя золоте — як гроші на свічки.

Наче трон президентський, хитаються білі дерева.
 Стаєм смиренні.
 Релігійно люблю батьківщину свою окаянну.
 Блукаю у світі, як вітер в церковних руїнах.
ПРО МОГО ДІДА
 Безкровний шлях Чумацької дороги
 Що ці зорі вгорі?

СНИ РІДНОЇ ЗЕМЛІ

Хочеш-не-хочеш, а важко бува –
 Я сильний, мов шаман,

ЦВІТ КОРЕНЯ

Тріснула...
 Тиха зоряна ніч
ПІД НЕБОМ УКРАЇНИ
ПОЕТ. РЕКВІЄМ
 Така глибока кров...
ВЕСНА І ВІЙНА
 Що вже нам питати: хто ми? де ми?
 У чужих дзеркалах відбивається наше небо.
 Я мав твій хліб і пив твоє вино.
РАБ
ІЗ ЛІТОПISУ
СТАРІЙ ПОЕТ
 Допоки не згірк ще вітчизни дим
 Жилава пісня і не мілка,
 Вітер історії котить недопалки буднів
 Нерви Твої вологі – мов під корою тополі.

ОСІННЯ УКРАЇНА *Цикл*

ВІДВІДАННЯ ХОРТИЦІ 16 ЖОВТНЯ 2003 РОКУ
БЄЛАРУСІ
 Задушлива периферійна воля.

ДРУГЕ ДИХАННЯ

ПОЕМКА БЕЗ НАЗВИ
ТРИПТИХ

ІЗ «ЛІТОПISУ ВІТРІВ»
ПОДОРОЖ УКРАЇНОЮ-XXI

Красивий вітер.
 По лезу ножа лише із ножем пройдеш.